

# **"KĪ KTIEN THIANG SNAH"**

**Da u**

**E. Brektist R. Wanswett**

Collected by :- ~~1991~~ Jurimon Risaw.

1991

**Rs.15./-**

**Acc. No.** \_\_\_\_\_

**STATE CENTRAL LIBRARY**  
**GOVERNMENT OF MEGHALAYA**  
**S H I L L O N G**

---

1. Books may be retained for a period not exceeding 15 days by members.
2. Books may be renewed on request at the discretion of the Librarian.
3. Dog-earing the pages of a book, marking or writing therein with ink or pencil, tearing or taking out its pages or otherwise damaging it, will constitute an injury to a book.
4. *Any such injury to a book is a serious offence; Unless a borrower points out the injury at the time of borrowing the book he shall be required to replace the book or pay its price.*

**Help to keep the book fresh and clean**

---

# “KI KTIEN THIANG SNAH”

State Library  
Government of Assam  
Shillong.

**Da u**

**E. Brektist R. Wanswett**

Collected by :- **Jurimon Risaw**

Published by :- **Sanjarawaiñ Risaw.**

*( All Rights Reserved )*

---

Printed by T. Marbañiang at **Scorpio Printers,**  
**Shillong**

**B B C**

**British Broadcasting Corporation-110013 India**

**Telephones: 616108,693066,693069.**

**Telegrams & Cables.LONCALLING,New Delhi**

**Telex : 66227 BBC IN**

**Fax : 616102.**

**B.B.C. T.V.FILM "MONSOON"**

**To E.BKEKTIST.R.WANSWETT.**

**With deep appreciation of the beautiful music  
you and your group provided for our film.  
It will indeed enhance the quality of our  
production and we are very grateful.**

**With many thanks**

**Truthfully always.**

**(DAVID WALLACE)**

**Director**

**19.7.1990.**

## SHIKYNTIEN

Naduh kane ka phewsnem ba la dep la mih shibun  
ngut ki nongthoh ban kyntiew nam ia la ka jong ka jait-  
bynriew Ki la mih shibun ngut ki nongthoh Novel.  
b d kham khyndit ngut ki nongthoh drama. Ha ka iang  
ka poetry ka jingroi kam pat da long kaba ier haduh katta  
k ita. Lch e kane ka long namarba ka jaitbynriew jong  
ngi ka dang sdang ban bang ia ka pule bad khlem pep  
ha ki snem bad kj juk ki ban wan, ka poetry ruh lan  
sa long kaba yn ia bang ban ia pule paidbah

Ha kane ka kynti ngi sogewkmen ban ioh sa kawei  
pat ka Song jingrwai na u Bah F. Brektist R. Wan-  
swett ha ka thup "*Ki Kten Thiangsnah*"

Ia u Bah Brektis la ithuh bad tip paidbah ba u  
long uwei na ki nongthoh jingrwai bathit ha kane ka  
juk jong ngi Ngim lah ban klet ia ka jingrwai "U  
Pud Khasi baiar" kaba long mynta kum ka kynja an-  
them jong ka jaitbynriew jong ngi hadien ba ngi la ioh  
la ka jong ka Jylla. Nalor kane ki don ruh sa kiwei  
kiwei kiba phin lap ha kane ka song jingrwai.

Ha kane ka song ngi iohi ia ka jingiar mynsiem  
u Bah Brektis haba u la rwai ia ki jingrwai kiba kdup  
shityllup ka ri kum "ha ka sogi unglatluid", ne 'Mama  
Nehru bateij ia ki Khvnnah". U la rwai ruh shaphang  
la ka jong ka ri Khasi bad kumjuh ruh ia ka dong  
shatei lam mibngi.

Kawei ka mat kaba u bah Brektis u la ban ruh ha  
ki katto katne ki jingrwai ka long ka jingieij Ka jing-  
ieij ri. ka jing eid la ka rympei bad ka jingiaieij iaw-  
bei.

Kawei ka phang kaba lehse baroh kin kham ia bang haba pule ia kane ka song jingrwai ka long ka jingia-thuhkhana kiba u bah Brektis u la buh ha ka rukom ki jingrwai kum "Rangli shempap", "Ka Rangli die soh-myndong" bad kiwei. Haba pule ia kine ka pynkynmaw ia ngi ia ki sngi ki kpa tymmen jong ngi kiha shong sadhai sawdong ka lyngwiar dpei ban phawar ia la ki khun ki pyrsa.

Nga kyrmen ba kane ka kot jong u Bah Brektis kan pyrsad mynsiem ia ki nongpule bad kito ki ban rwai ia kine ki tingrwai bad kumjuh ruh kan ai mynsiem shuh shuh ia u nongthoh hi ba un nang kiew shaphrang ba kaba pyn-iphuh iphieng shuh shuh ia ka ktien Khasi, Nga ai ba u ia ka jingkbudlei kitbok kitrwiang ba un ym shongthait tang hangne hynrei un nang trei shuh shuh khlem tyngkai la ki jong ki sap kiba u Blei u la ai ba u,

**C. Lamin,**  
**Director Art and Culture,**  
**Meghalaya, Shilloog.**

**Dated 3rd Dec 1991**



## KATTO KATNE KYNTIEN NA U NONG- THAW JINGRWAI.

### *U RUI.*

Haba la shon da ka 'Ti Kmie' pynshah da ka 'Tidew' ia u Rui Tlai halor jong u Mawshamok, sa tied kyrshut da ka Tikni; ki mih ki phliah ding baroh sawdong; ki pharait sha u Rui bad u Rui u kem ding thui Tyngkhap ia u RUI ba la meh ding ha ki artylli ki Tikia te ka ding ka pur baroh sawdong ki Tikia da kaba pyrsad ban pynkem ding. Sa buh ia u Tikia ha u shlim ba la thep dumadih, ban iatan iadih duma sadhai.

Ngam tip kaei, bad mano ba la ktik ia nga ban shna jingrwai bad sur? Ngam tip kaei ka sur Khasi. kaei ka poetry. kaei ka Skit kiei ki tiar tem sur jingrwai bad uei u Key jong ka jingrwai. Kaba baroh ka long ka jingitynnad ban shu ia tynneng haba iatem ba rwai kiwei pat. Kata ka long ba ka por ba nga dang don ha shnong la jong ba Nongwar, Shella Confederacy; ki por kiba nga dang don 15 - 16 snem arted.

Ha Shillong ha ka snem 1951, ha ka jingiadon lang jong u bah Hem Swett (BKH - DUB), U Bah B. M, Roy, U Bah E. Iantist Roy Wanswett, U Bah Bines-ter Lyngdoh la pynlam ia nga sha u thyrnia ban thaw ia ki jingrwai ha ki sur. Nga la pyrshang ban thaw jingrwai khlem da tip ia ka sur Khasi. Ka jingrwai ba la mih nyngkong eh dei ka jingrwai ba la ai kyrting 'SAMLAK NONGKYNDONG'. Kumta U Rui u la kem ding bad ha ka duma shi shlim ba ka jingrwai SAM- LA NONGKYNDONG la ioh ban iatan iakjit duma haduh ban da ia kot tan lem mar shitan artan bad ia u Sali duma ruh la ia kyrshut bniat ban dup lieh dup

bha ki bniat. Ruh ban ia song ban ia bam kwai lang  
ha Rympei Ki Sur.

*Ai Ksai ka dieng ba teh. ?.*

Kumta, hangta, kum u Sher - dai - um nga  
sah kut ban peit ia kajuh ka pung. ia u juh u maw-  
sohriew, u mawleñ bad u mawsiang ki sur.

Haduh ka snem 1953 54 ei ei haba ple ia ka Mawlai  
Basic Training School ha Nongkwar da u Chief Minister  
ka Assam Late Bishnu Ram Medhi), ha i pasan C D.  
Khyllab (BKHDUB) bah Samuel Jaid la. BKHDUB) bah J.  
Milton Jalla, Bah F. Iantist. Roy Wanswett, kiha la pynbor  
ia nga ba nga dei ban thaw jingrwai Khasi ban long ka  
jingrwai ban ple ia ka School. Kumta kawei ka jingrwai  
Khasi nga la thaw kyrpang bad nga la rwai kyrpang. Ha  
ka jingia don lang jong u ba bun ba lang bad kito kiba la  
jied ha rynsan. ki jingrwai Khasi jong nga ki la shoh ia  
shkor jong ki ha bun ba lang. haduh ba u Bah A. Alley,  
(BKHDUB) Advocate Gauhati High Court, ha kawei ka  
Cherracter Certificate U la thoh 'He is also a good musi-  
cian' Ngam tip bad ngam sngewthub ha kata ka por ia ka  
tei ka jing thoh jong U Bah A Alley haduh katno ka jing-  
iapher hapdeng u nongput nongtem, u nongrwai nong-  
siaw, u nongthaw jingrwai, bad u Musician. Ha kham jan-  
miet, ha ka jingia don lang jong ki lyndan ki kynrem jong  
ka Jaiaw Orchestra, la don kiba kylli ia nga; la ia ki jing-  
rwai ba rga rwai nga la thaw hi ?

*Shi " Nembah Ha U Juh U Snar:-*

Ka Khasi Students Association lem bad kiba bun ki  
members jong ka, ka la khot ia nga ban ia don lang ha ka  
Rural Visit sha kawei ka shnong ha ri Bhoi ba la khot  
kyrteng ka shnong Mawrong (Ym pat don surok ha  
kata ka por, ngi ia bah ia kit bi ia ki tiar ba dookam jong  
ngi). Haba ngi poi sha kata ka shnong, ki Samla, Kbyannah  
Samia jong ka shnong Mawrong ki le rwai pdiang sngew-

Sherdaium : — U Sher ba kiew wahnt na phud ha ka um-  
slap Tang shu ngad ka umslap u' sahkut ha i pung bym  
lart kiew shuh ne hiar shuh ba la rit ka um.



bha ia ka Khasi Students Association da ka jingrwai 'SAML NONGKYNDONG' Hadi u nangta pat u Babu H. Mawrie ba ngi u khot lej Babu On u balong u President jong ka Khasi Student Association u sa pynthuh ia baroh ba m'nga nga dei u nonghaw ia ka jingrwai 'SAML NONGKYNDONG', kaba ki la rwai pdiang sngewbha ia ngi.

La don ruh ka jingkren-ong, ba namar ba ka Khasi Students Association ka don kum kine ki nongtrei, ki jingthmu jong ka Khasi Students Association kin sa iaid shaphrang

*"U Mawbuh Khlem U Mawbsap Um Shong Beir"*

Kumta ha kata ka miet nga la duwai iaroh ia U Blei Nongthaw namar ki jingai ba phylla jong U ha nga

"Ki nangkongwieng u ngap u lwai  
Sur ki sim syiem halor diengbai  
Ki rwai ia jingmaian ba khraw  
Ki iaroh ia la u Nongthaw".

(La sot na ka "KSHAID LAIPATENG KHOHSIEW")

*Nang Ai ksai Ka Dieng Ba Ieh.*

Ha ki por ba jan kut ka snem 1958, U bah J. Kersing Tariang u la wer ia nga ban leit sngewbha sha itog jong U ba Mission Compound, Mawbar, Shillong. Ha ka jingiadon'ng jong U Bah L. Gilbert Shullai, bah Radbon sing Lyngdoh, (B.K.H.D.U.P) bah J. Welsing Tariang ki la ia ped ia ka jingrwai 'Samla Nongkyndong' namar ka long ka sur Khasi paka, ki ong Man ka sien kitei ki Bah ki la shoppo ia nga ban thaw jingrwai Khasi Nga pat khlem tip hangno ki langsa ban ther puit ia ki sur Khasi ban shong Mawshakat. ki ktien Khasi bad ki sur.

*Ka Sorot Hyndai:*

Shoppo :— Ka jinghikai jingi ngam: la u bym nang jngi ki bat na u ryngdang, lyngthohdoh. Ki pynngam ia ka khlieh shapoh um. Ki rah uoh klo i ia ka khlieh ioh iap op. Ynda la milen ki nangpynjan ia ka jingslem ban rait ia ka khlieh napoh um. Kumta u sa nang ban jngi ngam.

Man ka miet ka la wan siat ha nga ka sur jong ki bun jaid jingrwai kiba nga iohsngew haba nga dangrit ba nga dang don ha shnong, kum ki sur 'Dadi-hep', Shad Ha Ka Libong jong U Baba' bad kiwei kiwei ba ju kynud i Pa jong nga (Sri Emuni Roy Syiemlieh BKHDUB) Nga ngeit ba hadien ha bud kine ki sur kin wan iong ki sur ba ym lah han pynlip rong bad ban pynshron daei daei ruh. Na kum kine ki sur lah ban seng ia ki sur jyrthaw (Classical) jong ka Ri, da kaba lum lang ia kiwei kiwei pat de ki *Sar Tynrai* jong ka Ri.

*"Ka Sorot Hyndai kaba Jlih, Ba Loda Par U  
Dkhiew U Kylla Lyndang"*

*Hynñiew ngut ki Siren*

Ha ka Lat bah jong ki Sur ba la pynlong da ka Khasi Students Association ha ka snem 1960, une u nongthaw jingrwai u la ioh lad ban pynrwai ia ka jingrwai Khasi ba la thew da lade hi bad ba la buh ha ki laisur synrop. La tem ha ka Piano da u B h Sumar Sing Sawian, ha ka Violin da u Bah Suba Bamon, Ksing Nakra da u Bah John Arthur Roy Ropmay, (BKHDUB) Ha ka Besili da u Bah Dronely Mylliempngap, ha ka Guiter da u Bah E Brektist. R. Wanswett. Kane ka dei ka jingsdang banyngkong eh ban tem ia ki jingrwai Khasi da ka iingpyniashoh sur lang ki tiar tem phareng bad ki tiar tem Khasi, Ia kane la lah ban leh da ka jingaijingmut jong u Bah Sumar Sing Sawian. Ka kyrteng jong ka jingrwai ba ngi la iarwai ka long "KSHAID LAIPATENG KHOHSIEW".

Da kaba pan ia ka jingmynjur jong ki NONG-RWAI, nga sngewsarong hangne ban buh jin kynmaw ia ki kyrteng jong ki :-

1. 1 Kong Barbara Swer.
2. 1 Kong Risawa Swer.

3. Kong Medolin Marbañiang.
4. Kong Matti Lyngksiar Sawian
5. Kong Listrimai Marbañiang
6. Kong Milissily Tariang
7. Kong Bionoris Shangpliang.

Nga pynpaw hangne ia ka jingsngewnguh ia ki Kmie ki Kpa jong kitei ki Theisamla jong kito ki por kiba la shah ia ki khun jong ki ban ia trei lamphrang lem bad nga ba kitei ki snem ban pynmih madan ia ki phlah ding jong ki Sur Khasi khlem riej wat ha ka pyrthei kaba :-

“Laiphew ki ki rong ha rong kin kie  
 Ha pyrthei lew ba thied ia die  
 Syrdep thymmai ha jaiñ barim  
 Burom ia phi ka ai ka ia shim”

*(La sot na ka jingrwai “Tip To Da Tip”)*  
*Ka Shlem*

Ka jingsngewbha ba kyrpang eh kaba ngan pyrtasangot ka long ia I Longkmie Evarista Warjri, Mawlai (BKHDUB) iba ym shym la tyngkai ba ngan pyndonkam ia ki tiar tem tiar put ba don ha iing jong I Naduh ka Piano, Ka Violin, Ka Mandolin, Ka Harmuni, ka Shakuriaw, ruh ia ki kor pynwai jingrwai, kum ka Gramaphon bad ka Radi. Kumba katto katne por im shym la ai wai ia kawei ka kamra bad i la buh kyrpang ba ngan shong ban thaw jingrwai bad tem jing tem Na iing jong I ruh lah ban iohi kyndiang ia ka Lympung Weiking hah shad Sukmysiem man la ka snem, ha ka put ka tem ba shoh jong ka ‘Singshad bad ka Tangmuri.

Dei ha kine ki por ba nga “lohi khlem pelt” ia ki tiar tem tiar put ha ka jingpyiahap sur, *KI SUR BAD KSING KHASI* Hangne ha kane ka Shlem ki mih ki sur ka ‘Wah Rupa Tyli’, Kshaid Laipateng Khohsiew’, ‘Eu Bad Thiah Noh Ko Khun Thep Mynsiem I Mei’, Jing-

sngewbha Ba Maian'. Dei la kine ki snem ba u Bah Radhon Sing Lyngdoh u la tan ia nga ban leit rwai sha All India Radio, Shillong. Ki Rangbah na All India Radio, u Bah Ripple Kyndah, bah Beriwei Kyndiah ki ju a myn syiem ia nga man ka por. Khan tam u bah Beriwei Kyndi h u da ai ruh ki jinghikoi sneng Dei ha kine ki snem ba nga *Iohi Da Peit* ia ka dur ka dar, ka ngoh ka ian jong ki sur Khasi ha ka jingrwai. Ngam ju klet ruh ia u Bah Tokin Rymbai u ba ju kylli ia nga borobor, la nga dang lai bteng ban thaw jingrwai.

Dei ha kine ki snem hi ruh, lyngba ka jing-kynshoit pynshlur jong u Bah Bhiren Sing Thangkhiew (BKHDUB) bah L Gilbert Shullai, bah Radhon Sing Lyngdbh, bah E. Iantis Roy Wanswett, bah Bestomank Syiem k ba long ki Rangbah jong ka Khasi Student Association, ngi la lah han thaw bad ban buh ha ki sawsur ia ka jingrwai 'U PAID KHASI BAIAR', kaba ngi ju iohsngew 'Khyntiam U Pnar, U Bhoi U War, U dei u Paid Khasi Baia Ho.

### *Ka pung Syngwai.*

Ha ka snem 1963, la ned ia nga da ka Sorkat Assam. (Ngi dang don hapoh Assam ha kata ka por) ban leit sha ka Inter State Cultural Exchange Group ban leit mih khmat ia ka Assam sha Jylla Kerela, Madrass, Bombay, bad ha ka snem 1966 sha ka Hii's Seminar sha Calcutta, ryngkat bad u bah Filkin Laloo (BKHDUB) uba long u Nongialam jong ngi ha kito ki por. Ryngkat bad u bah Filkin Laloo ruh la khot ia nga da u Dr. Bhupen Hazarika, uba long u Producer, Director bad Music Director etc, ha kaba ngan rwai katto katne ki jingrwai Khasi ha ka Tape Recorder na ka bynta ka jingdonkam ha ka Film ba la ai kyrteng SHARATI ha ka Khasi bad PRATIDHANI ha ka Assamees. Lyngba ka jingialam jong u Dr. Bhupen Hazarika, rga la lah ban ioh leit sha ki bun ki jaka hapoh Assam bah ia shim bynta ha ki Variety show

bad ban rwai ia ki lingwai Khasi Dei ha kine ki por  
 ba nga iohi ia ka jingriewspah jong ki sur j ng kiwei  
 pat ki Jylla. Kine ki Jylla ki ia lah ban pynshong  
 nongrim ia ki sur ba t sei madan ruh ia ki, namar ba ki  
 don Riew Aiti Lut kiba la huh ryntih ia ki tynrai sur  
 bad ha kaha kiba hadien hadui ki la ioh ban bud dien te  
 kiba hadien habud ki nang pynjih, nang pynbang mluh  
 shuh shuh

### *Ka Tulwar Isbad Ha ka Sop*

Ka jingioh ia ka jingsynshar Jylla la jong, Megha-  
 laya : ka la nangpynkyndit thret ia nea ha ka liang  
 jorg ki sur Ka la pynshrai ia nga bad la pyndait  
 htiar ia ka jingmut jong nea ban wad noh kloi bad  
 bad ban huh ia ki sur la ha ka jingrwai ne jingtem ban ia  
 kiew rynsan lang bad ki sur ba tam dor jong kiwei  
 ki Jylla Nga iohi ba ka sur Khasi ka don ka kyrdan  
 ba iaryngkat dor bad ki sur jong kiwei kiwei pat ki  
 Jylla, wat la don ka jingiapher ba ia syriem thew. Dei  
 ban pynsah dak khnang khnang ia kata ka jingiapher  
 wat la dei ban jaw ka syep la dei ban jaw snam,  
 kumta kan im ity nad lang ha ka jingiapher. Kumta  
 halor ki tynrai sur ya lah ban sa thaw sur ne  
 tem sur da kaba tip Te... ki wan ki syrngiew sur  
 ba bun jaid, hynrei ia ka dur sur ym iohi satia  
 ban peit La por sha ka eh La kiew ka jingogiah  
 shoiñ haduh u Tangkro

Kum ha kata kn por i wan iakynduh i Kong Lossi-  
 mai Sylemlieb, (Iwei na na ki nongrwai ba pwnam  
 jong ka Ri). I Nonghikai ha Khasi Jaintia Presbyta-  
 rian Girls High School, Shillong; I ong ia nga ba ngan, ai  
 jingrwai ban rwai ka School. Nga la khanguh ban ai  
 jingrwai kawer Hyndrei phi tip ? Ngam don jingrwai  
 kaba iader kyrdan ban rwai ki Sim Syiem jong ka  
 K J P Dei ha kane ka por ba nga la tied shi  
 tied ia u Mawshamok Sur ha ka Tikni Sur sa kem  
 ha ka Tikni Sur sa kem dong u Rui-Sur La huh ha u Tili

Sur bad la ioh buh ruh ha u Shlim Sur, sa ia ioh ban ia tan duma Sur ha ka KSING LYNTI (*Ka Ialwar Isbad la ich sei shabar jong ka sop*). Nga la pynbud Snar sur, tied Tyrnem sur ban ioh ia ka Sur-Jyrthiaw, ka Sur Padiah ha u Minor ka sur Lum ha ka Padiah, ka Mastieh ha ki sur rwai sur tem, ki ban sa kiew jingkieng sha ki sur Jyrthiaw. Lada ym don ka K.J.P.Girls High School ban khot ia nga borobor ban hikai jing rwai Khasi, ngam tip kan poi shano ka jingthaw jingrwai jong nga. Kumta la pynlong ia nga ban buh mawkynroh shimaw ar maw ha ka Shawrot ki Sur,

Ha ka jingwan jong ka Pattaskar Commission, katno ka jingsngew shngaiñ jong nga haba bah u E.lantist. Roy Wanswett bad u bah Darwin Pugh ki la ialeh shitom ban leit wat ksing bad Nakra wat naduh sha Mawlai ban ioh ai jingrwai sngap sngewbha jong ki Members jong ka Commission ha State Cenral Library, Shillong ban rwai ia U Paid Khasi Baitar 'Khyndiam U Pnar U Bhoi U War U U Dei U Paid Khasi Baitar Ho). Ka Pataskar Commission ka wan jngoh tohkit ha ka por ba ngi dang ialeh ban ioh ia ka State la jong kaba kyrpang. Kumjuh ruh ngam ju lah ban klet ia u bah John Deng Pohimen bad u bah Enowel Pohshna kiba ju kyli ia nga kham man ka teng la nga dang thaw jingrwai thymmai shuh, bad lada nga dang lai bteng ban thaw jingrwai. Kham bunsien ruh borobor nga shait don ha ka Lyngwiar dpei ki Sur jong u bah Filkin Laloo (BKHDUB) ban ia thir ksai ia ka rwai ka siaw ka tem ka put la jong Da ka jingkyrmaw ieij ia i Longkmië Shimpermai Syiem (BKHDUB), i ba long i nongrwai Khasi ba nyngkong ha ka H.M V(U Sier Lapalang) bad ia i Longkmië kong Emythis Blah kiba ju ia don ryngkat kat haba nga donkam ban leit rwai ne shad, da kaba phah sngewbha ia ki khun la jong ban ia shim bynta tem, Ki jong i kong Drostimai Jana, i kong Merlimon Thangkhiw (BKHDUB) u bah John Arthur Roy Ropmay (BKHDUB) ba ia tem kum ki nongialam ha ka Orchestra ha Shillong College.

*KI SOROT HYNDAL*, ki don ha baroh sawdong ki pud ki sam u Hynniew Trep, naduh Sohbar, Nongtalang, Jowai, Shella, Mawsynram, Lawbah, Bhowal, Malaisohmat, Maharam, Mawiang, Myllem, Khyrim, Nongstoin bad kiwei de ki jaka bym lah ban jer shuh hangne. Sa tang khyndiat ki tymmen briew ki dang sah mynta bad kiba tip ia ka ngoh ka ian ka pruh ka tda jong ki Sur Tynrai. Lada ka khmat jong kine ki tymmen kan lip hoh na pdeng jong ngi te ngin iabatai ia u Hati da kaba shu tba matlah.

Donkam namarkata ban lum thiar kloi kloi ia ki Thymmei Sur, ia ka tem ka put u 'Khyriam U Pnar U Bhoi U War,' te ngin sa lah ban pynher stait katba nangwan ki por

**Ka Jaid Bynriew Kan Ieng Rasong  
Haba ka Tip Tyurai La Jong.**

**Khublei.**

**(E.Brektist.R.Wanswett).**

Baroh ki jingrwai la pynmih by Courtesy-All India  
Radio



## KI PEOTRY KYNNTIEN JINGRWAI.

1. U Paid Khasi haiar. 1953.
2. Samla Nongkyndong 1952.
3. Khie neh'khun iej jong nga. 1954
4. Weilyngksiar. 1976
5. Pom 'B' pom 'W' 1984
7. Ia nga wat pynjaw umnat' 1986
8. Lapbah Sohra. 1988
9. La wan hiar ka snem thymmai. 1989
10. Snem'thymmai ia kynjut kti'. 1989
11. Hoi kiew ka Mei Indja, 1979
12. Akor kaba tam. 1982
13. Khublei ia phi 1982
14. En bad thiah noh khun. 1956
15. Bch ka'Rani san shor san shor 1978
16. La jong te la i jong. 1982
17. Ri Sohra. 1988
18. Khubor phylla ne khubor lorni. ?. 1939
19. Wan sha ling i Mei ho. 1939
20. Ki Lasubon bad ki Mangkara. 1989
21. Tang jingiewbih. 1990.
22. Shad te khun ha ka Libong jong u Baba. 1983
23. Wan hiar noh jingsuk 1957
24. Mama Nehru ba iej ia ki khyannah 1989
25. Ling i Mei 1956
26. Jingim samla 1984
27. Khublei ko por ba la leitnob, 1988
28. Jingieij b'la kyrkhu. 1989
29. Nga iohi kawei ka sh jong. 1979



## KI POETRY - KYNTIEN JINGRWAI . . . . 2.

30. J'ngstad ka Ri la jong. 1959
31. Snemthymmai suk la wan. 1965
32. Bam khana 1957
33. Ka snam ieij Ri. 1977
34. Lam ia nga. 1976
35. Wan noh bad nga. 1974
36. Kyrkhu ma phi ia nga Mei, 1975.
37. Nga la ur nga la ur. 1968.
38. Ka Mei rilum ka khot. 1982.
39. Tip to da tip. 1959.
40. Ka ksing lynti 1977.
41. Rangli die sohmyndong. 1974.
42. Ka shad Mawsynram. 1958.
43. Jingie j ba tang ha sla. 1956
44. Wah Rupa tylli. 1956
45. Kshaid Tyngrong. a - la. 1974
46. Thiah thiah suk baieij bathiang jong nga. 1967
47. Jingsngewbha ba maian. 1958
48. Kynjai ri Sohra. 1984
49. Ieij ia nga kumba nga la ieij ia phi. 1984
50. Shithi ba kit ka kot kudi 1964
51. Khynnah rit hai iuuuuuuu. 1973.
52. Bam khana snem thymmai. 1962.
53. Tang uwei u Nongthaw. 1962.
54. Ioh ka sdang na rympei. 1958
55. Svntiew bun rong 1959.
56. Ngan ap tang ia phi. 1969.
57. Ka shnong Mawryngkneng. 1977.

58. To rep la bam ban dap. 1960.
59. Kshaid Laipatengkhoisiew. 1957.
60. Khubor ba par haduh mynsiem. 1958.
61. Lympung ka Ri Khasi. 1959.
62. Ha ka sngi jinglailuid. 1986.
63. Khublei ia phi ko snem barim. (Ym tip snem)
64. Blei ba khraw tam. 1982.
65. Da saifdur ia la ka longiing longsem. 1976.
66. Ngan jied tang iwei. 1990.
67. Btin lem Mame ia nga. 1959.
68. Rangli shem pap. 1977.
69. Ia phi ngam lah ban klet. 1956.
70. Hynñiew Jylla Ka Ri mihngi. 1990.
71. Wan sha lympung ki Sur. 1990.

# U PAID KHASI BAIAR

1957

Hoi kiewww . . . 3 sien

Ref :- Khyriam u Pnar, )(   
 U Bhoi u War )(   
 U dei u paid )( 2 sien   
 Khasi ba tar ho )(

Khyriam u Pnar   
 U Bhoi u War   
 U dei u paid Khasi baiar,

1. Ki khun ka wait ki khup ka stieh   
 Ki paid u khyndalbah ryntueh   
 Ynda dap biang la ka jingstad   
 Ale syrdoh jingdum ban bihat
2. Kum syntiew rit kit molar buang   
 Nanguan artet, ban tot synteng   
 Wain jarawain ki rangpak   
 Tyrpeng kin zhlais ban kit ka Ri.
3. Ko Meiridag Meirisan   
 Kyrkhu ma phi ban roi ban san   
 To sei ma phi ba ki ranew   
 Ki rang ki thei ba i khia thew.

1. A ko samla nongkyndong  
 Nylla jong u nie u kong  
 Rangsamla Ri Khasi  
 Thei samla ki phuh samrkhie  
 Dur jong phi ba kin iohi  
 Badno kin pynshongdor  
 Ka kshar hi kan kham pohdor  
 Akor jong phi ban nujor.
  
2. Premiet jong u 'iar nypgkong  
 Ja sohriew phi khem ja song  
 Jar jar ha u ba ar  
 Pynbiang la khoh la u star  
 I waitkhamut ba nep har har  
 Phi mih ha u balai  
 Bad ki dongmusa phyrnai  
 Kum ha khriang ki shersyngkai
  
3. Ha la bri ha i base  
 Phi ia shong jahthait songwbha  
 Kynthet ki iasong kwai  
 Rangbah dii duma sadhai  
 'Er pyngngad ka beh jai jai  
 Rynthi phi ia trei lang  
 Tuid jem jai ki sur babang  
 Pusi skam ki khana-tang



## KHIE NOH KHUN IEIJ JONG NGA 1964

1. Khie noh khun ieij jong nga  
 Khie noh ki ieij jong nga  
 Meingi ka la sdang mih  
 Suif bneng sdang saw sdang ih  
 Khie noh sum kti sum kjat  
 Da bta ka khmut khmat  
 To da leh sting leh smat  
 U shhiuh khyllong da sad  
 Bad i Mei bam ja step  
 Bam lang ryngkat ki hep  
 Bam kdang ma phi shuwa  
 Ba ngan leit lum lyngkha,
  
2. U Heh u dei u rang  
 Sharai masi ki blang  
 Shalum to firah ialam  
 Ban bam phlang lung ba bang  
 Jasong sa bam mynsugi  
 Put mieng ka besili  
 Ryngwiang u khwai to rah  
 Khwai sher dohtthli jyntah  
 Dang kham shai wap phai noh  
 Ki blang masi baroh  
 Shuwa ban dum sha ilog  
 Tynrong shikie ka dieng.
  
3. Kongthei ki sylar na sem  
 Sa phie ai riwtheadem  
 Sar ka iing ka phyllaw  
 Phi la sathla khyuraw.  
 Ynda nangta kongthei  
 Phin sa lapé ka dpej  
 To shut ki khiew ki ptiang  
 Ka iing da lum biang biang  
 Ia i hep i theiri  
 Mynsugi ai ja umshit  
 Janniet sa pyntiewum  
 I mei jah' jrem ban sum.

## WEI LYNGKSIAR.

1976

1. Ko Weilyngksiar phi don shatei mihngi na  
Mawryngkneng  
Ko Weilyngksiar ki um na phi ki tuid khliir  
khliir sha wah Umkhen

Baroh arliang lynter ba tuid jong phi  
Ki pynthor kba ki madan ki hali  
Ki syntai lum ba noh padun kum jin kulai  
Ha ki tnad dieng tawah ki tiew bun rong  
Ban jied jingieij kat na ba shob ki mon

Ko Weilyngksiar dohnud samla ia phi junom  
ka tдем saihon.

Ref :- Ba temon ba tesi,  
Iwbih man la ka sngi  
Khuri jingieij ka biang ka dap miar  
Tang peit, . . . ia phi ko Weilyngksiar

2. Ko Weilyngksiar na phi ki mih ki rong u sim-  
pyilieng  
Ko Weilyngksiar nongkhwai sha phi ki noh la  
ki ryngwiang ki kieng

Khasaw shaneng sharum ki khawoit tdong  
Ba shong synran ki sher syngkal bemon  
Tang iano te ngan jer shyntur shuh ngam sngew  
don  
Ha thwei phalañg phyrnai ki mawsohriew  
Ba hub u Blei peit lynggoh khun byn-riew  
Ko Weilyngksiar ia phi ngan iai kynmaw wat  
ba ki jingphohsnlew

Ref :- Batemon batesi  
Iwbih man la ka sngi  
Khuri jingieij ka biang ka dap miar  
Tang peit, . . . ia phi ko Weilyngksiar.

## POM 'B' POM 'W'

1984

1. Tynjuh ka pdok pisa  
 Wat bam ja khluit shongshit  
 Jingkmen ba dap khuri  
 Shakhmoit i lub ia phi  
 Phin long tyng-ab pam 'b'

Ban rwai ha  
 iing kynthai  
 katba dang

Ref:- Kitbok kit rwiang ia phi  
 Phin im suk man ka sngi  
 Khublei tyngab pam 'b'

khreh ban pyn-  
 hiar synjat.

1. Tynjuh ka pdok pisa  
 Maiu u rang ba kynjreng  
 Wat bam jakhluit shongshit  
 B'la don ba lum kynshew  
 Heh jingkit nangkhiathew  
 Phia long tngaw pam dablew.

Ban rwai ha iing  
 Shynrang katba  
 dang khreh pyn-  
 hiar synjat.

Ref:- Kit bok artad phin kiew  
 Ban nangroi, long; manbriew  
 Khublei tngaw pam dablew

2. Men Kmio men Kpa la long  
 Nongrim long iing pynshong  
 Pynch ka daw ka rngiew  
 Arted shajrong nangkiew  
 Pam bi bad pam dablew.

Ban rwai habala  
 dep pynhiar synjat.

Ref:- Kit bok kit rwiang ia phi  
 Phin im suk man ka sngi  
 Khublei tyngab pam bi  
 Kit bok artad nangkiew  
 Ban nangroi long man briew  
 Khublei tngaw pam dablew

Tyngab pom noh la 'b' — TNGA.    Tagaw pom noh la u  
 'w' — TNGOA

KYNTHAI

SHYNRANG,

# PYRTHEI BAN LAIT UMSNAN 1986

1. Sawdong pyrthei ngi peit ngi wad  
Hangno nangno ban loh jingstad  
K'o ki khraw bor ki khraw-jabieng  
Pyrthei ban shong suk khlem jingtieng.

Ref :- Manq ia pyrthei ban ialam  
Dad lait na jingshyrkhei umsnam  
Bynrlew ba shong jingsuk jingsam  
A jingstad jingshai to ialam.

2. Ko ba khraw bor ma phi wan rah  
U paid pyrthei ban im ban sah  
Ban im ki dohnud shong palei  
Bynrlew b'la thaw kordor u Btei



# IA NGA WAT PYNJAW UMMAT 1986

Ref :- Ia nga wat pynjaw ummat  
Ai kito ki jingiwbih kin her ryngkat  
Ia nga wat pynjaw ummat.

1. Kito ki por ba kper syntiew, iwbih ba phuh shireng  
Iwbih ka dang iaisah mynta, kan her sha ki junom  
Her kat shaba don mon, her kat shaba don mon  
Hynrei kito ki jingiwbih, suhsiang 'er batemon,
- 2' Hajar ki laiphew 'er iwbih, syrwet ki beh pynshoh  
Kito ki ngi ba thiang jingim, lyndet ban pynshoh  
Mon, her kat shaba her, mon, . . her kat shaba her  
Hynrei kito ki jingiwbih, suhsiang ha ki sawiyar.



## LAPBAH SOHRA.

1988

Shynrang )(   
 & )( Lapbah Sohra, hei u lapbah Sohra   
 Kynthei )( Lapbah Sohra, hei u lapbah Sohra   
 )( Lapbah Sohra, hei u lapbah Sohra.

1. Hei ho u lapbah Sohra manta u la sdang  
 Pangah dieng ki siej ba sympat u kyllang  
 Her kynting lyoh khyndew na ki them sha ki lum  
 Mariang ka pynkhreh u lapbah ban pynsum.

Ref:- Jraiñ raiñ u pyrthat hei u tied u mastiek  
 lapom ia lymbub ki lyoh iong ki lyoh lieh  
 Khlek khlek ha suiñ baeng ka leilie ka thabe  
 Hei ho an sa ther te u lapbah Sohra.

Shynrang )(   
 & )( Lapbah Sohra, hei u lapbah Sohra ..   
 Kynthei )( 3. Sien,

2. Kshaid nob nator mawsiang sha ki luh bad ki  
 them  
 Kshaid Nohkalikai, kshaid Khapnat, kshaid  
 Daitthien  
 Ka phudbah ka phud rit, shka ka sdat ka Shyrtan  
 Ha kjat lyngkha u Bnang kyrhah ka byrthen.

3. Te ki nob kshaid Kyntem, kshaid Laitpateng-  
 khohsiew  
 Sha thor sha u khat sha ki pung ba jyllew  
 Phyrnai wah Rupatylli, ba ki rong rupa.  
 Slapbah ri Sohra, ka dap um ka Sarma.



## LA WAN HIAR KA SNEM THYMMAI. 1989

1. La wan hiar ka snem thymmai  
 Kan wan rah jingsuk jingkmen kyrhai  
 Nadub mynta shi tarik, hadub shem snem shi tarik  
 Por ki sngi kin iaid thik thik

Ref :- Pynkhlaia ki tyypeng jong ngi  
 Jingkit ba man ka sngi  
 Ha u tai u snem thymmai  
 Kynjut kti khublei ngin ai.

2. Snem thymmai to wan ai  
 Jingsuk jingkmen kyrhai  
 Khun bynnew ha pyrthei  
 Ba la thaw kordor u Blei.

## SNEM THYMMAI IA KYNJUT KTI. 1989

1. Pyrthei marlang puh samrkhie  
 Lok ki jor ia khublei kti  
 Uha riwspah ne ba duk  
 Ki ia nguh ha snem ba suk.

Ref :- Phai shakhmat ruh, kynjut kti  
 Phai shadien ruh kynjut kti  
 Snem, thymmai ba suk ia phi  
 Snem thymmai ba suk ia phi,

2. La bha ne ym bha ryndang  
 Mih shait shait ki sur ba bang  
 Ia thap kti ia kyrdem kjat  
 Sogewbha katba mon ia shad.



# HOI KIEW KA MEI INDIA. 1979

1. Da bor baroh trei, ban im ka rympei i Mei  
Khun Meghalaya, khun baiej ka ri India  
Rong ba pher ngi phuh, ngi ia lon, ka juh  
Peit lyngngoh pyithe, India long kawei  
Sngap kine ki kyntien, kynmaw da kynmaw dngong  
Hajar da hajar sien, Mei India ka ia ong

## "TO ONG KO KHUN"

Kyntak tak tak, kumba phah i Mei na iing(2 sien).  
Hoi . . . kiewww . . . (3 sien)  
Naduh Assam haduh ka jylla Gujrat  
Jammu Kashmir, haduh Kanvakumari . . .  
To ieng ko khun ka Ri, ka dei ka ri jong ngi  
La spong ne boh khaila, ngi dei ki khun India  
Sem sari ne Dhara ngi dei ki khun India.

# AKOR KABA TAM 1982

1. Ko lyer batemon batesi rah jingiwbi  
Ia dohdud samla sa shisien to wan pynkhih  
Mynsiem kaba thait kan sah ding saihon ba rhem  
Ban tei ki mawmot, mawbynna ka Ri kylleng.
- Ref:- Ki khmat ar-tylli ki ban peit ki ban iohi  
Ki skhor artylli ban sngap ia ba lait ba tam  
Jabieng kaba stad man ki lad ka pyndongam.  
Shyntur u thylliej, da kren thew, . . akor ba tam  
Akor kaba tam.
2. Ha College ne ha University phi don  
Hangta keifi pynpaw ia jabieng ba jwat ki mon  
Ioh bieji mon sngewbha, ioh shu btuit kyllon lympat  
Tyngkoh ka jingim, wow ko Mei la shem suhat

## KHUBLEI IA PHI

1978

1. Katne paralok baroh phi ia don kyrhai  
Ha la suk ka sañ, ka dohnud kaba sadhai  
Mynsiem kaba kmen kaba ieij kum shipara  
Ba téh ka jingieij u hyndai u longshuwa.

Ref:- Khublei a khublei ban ong ruh ngim sngew nang ong  
Ban lah ban da lah ba ngin ong to shong to shong  
Ngin iap ngin iap lang, o ngin im ngin ia im lang  
Yn leh kumino te, por kam shah ki kam ki khang  
Khublei ia phi. (2 sien).

2. Leit suk to leit suk haduh banda poi ha ting  
Kynmaw mar kyliang, Biei na jrong un ri ua btin  
Ki shihajar nguh katba dangim ha pyrthei  
To sei la ki kti, arti ba ngin ia khublei.

## EN BAD THIAH NOH KO KHUN 1956

1. En bad thiah nob ko khun thep mynsiem i Mei  
Paila kordor jong nga, syiem te ha pyrthei  
Na pukei jong phi syiem, tyllun maw kordor  
Hajar, kim lab kyliang ummat ba rem dor,

Ref:- En nob paila jong nga, ba dohnud ka pang  
Ba iam pangnud ma phi, nga jaw ummat lang.  
Nga jaw ummat lang syiem, bad phi nga kyndeh  
Ban, rkhiang ummat na phi, nga kyndeh ha pnch

2. Iam phi kyang te khun ki ngab ki saw kyrang  
En nob paila en nob, ioh sa set ryndang.  
Ko bhabriew i Mei ko thei jyllun tymphuñ  
Thei bhabriew shakmoit wiat, samrkhis nob rym-  
muñ.

# BEH KA RANI SANSHOR SANSHOR 1973

Ref:- Beh ka rani sanshor sanshor, shi mohor paila  
Beh sa u khla rainor rainor, ioh iathuh khana  
A ki kynoi, kynoi ha ka synduk  
Sawkher saw dolloi, sawdong ha ka muluk.

Para khyannah sawdong pyrthei,  
Shynrang bad kynthet  
Ka hok ban im ban roi shaphrang  
Pyndep la kamram  
Hok ka jingim, baroh ngi dei ban ioh  
Kamram pat ngi dei ban pyndep hok baroh.

1. Ko Mei ko Pa ko ba ieij ba thiang  
Ai ngin doh te markyllheng  
la phi ngin ri ngin sumar pynbiang  
Ba phin im shongprah shongshang
2. Ko sim khyllai sim dohdit dohdang  
Ai buin khyndiat te nga la kdang  
Ngan khwai dothli ngan leit khwai dotham  
lano ngan ai u sohphinam.
3. Katai ka phreit kaba pah pdit pdit  
Kren pyndom ia i kongit  
Ynda wan i bah heb la syit  
Ngin phah riam te da ka thit.



## LA JONG TE LA I JONG 1982

1. O lehnohei dur bhabriew  
Jingmut te kaba sniew  
Mynmiet mynmiet kum khabasa  
Mynstep kum ka tungtap
- Ref :- La jong te la i jong  
La lich ne la i iong  
La i sohkhruh ne i syndam  
Ha nga i bha briew tam.
2. O kum u puitangkuli  
Kynjih kynjih mawsiang  
Ka shun ka shun ruh ym pat pei  
Lada paw pen ryngkew.
3. O wek wek ka bohkhaila  
Pyni saipan rupa  
Pynban pisa ba phra ana  
Ia wan tynjub khabab
4. O diengduh ma ka shanam  
Mawpyllon jalyngkhiang  
Tymmen ba shoh ka 'ladphinam  
Kyllon ha ktem eitsniang
5. O kynjar ha dieng phyllut  
Kynjar ha dieng phyllut  
Sngewsat ba rem ha ka iasiat  
La jaw sa ka eitmut
6. O kharoin tyrkhong puria  
Wan kit na ha' tharia  
Doh sniang saw kti ka kshong ba khleif  
Hai re ka doh jynreif
7. O ka shnong ia risa shaw  
Arngut la ia pam daw  
Shyiengkrung tyngab, shyiengkrung u tngaw  
'Thlithad bad khaiapsaw.

- \*\*\*

# KHUBOR PHYLLA NE. . KHUBOR LORNI? 1989

1. Khubor phylla alu phi ioh. . ?.  
Ktien briew ne kot khubor ba thoh ?  
Khubor thymmas ban ia tip lem  
Kumne teng teng ba ngi ia shem  
Ref:- Khubor lorni ba ju pynmong  
Ki lok ki jor, marjan ba shong  
Khubor lorni ba ju pynjot  
Wat p'ra ba ieij ba thiang dot dot
2. Khubor na khlieng ka tyngab  
Naneng narum kat na ba lap  
Khlem da pyrkhut ban iathuh briew  
Kham bunsien ka lam sha jingsniew.
3. Khubor ba rich bym ju kham hna  
Tip long ne em kaba shisha . . ?.  
Phi iathuh ma phi shi kyntien  
Kiwei pynjrang hajar kyntien,

## WAN SHA IING MEI HO. 1989

Ref:- Wan sha ling i Mei ho  
Mei ba ieij la jong mo.  
Spah mynsiem kham kerdor  
ling i Mei batabor.

1. Ba kut lynti ki lad  
La dum ka buit ka stad  
Ban sang pat sa shisien  
Ban bujai ban pynbtin
2. Lynti kyllaiñ nê' bett  
Phim tip shano ban leit  
Shuwa ban sep ka sngi  
Don ka wei ka lynti
3. Ki khun kum ksar rupa  
Ba ieij i Mei i Pa  
Ban tip hynmen para  
Ban tip la kur la kha.



# KI LASUBON BAD KI MANGKARA. 1989

1. Ki rang ki thei ba samla ba dang pura  
 Dohnud ba kmen ba shu dap tang jingsngewbha  
 Kum kpieng, kum paila, mawkordor : Mei : Pa  
 La kum pansngiat ksiar halor khlich ban phong shirta.

Ref :- Ko ki lasubon, ko ma phi ki mangkara  
 Jingswibh ba thiang, wat lehkai leh thamula  
 Dang biang la ka por, ka por puh samrkhie  
 Saw huiñ ba la ih ki ngab ki jong phi  
 Tang ja dei kyntien, la burom to bat (2 sien).  
 Mynsngi ne mynynia, im suk baroh shirta (2 sien)

2. Pyrthei ka muluk bad phi ka shong kmen sadhai  
 Syntiew ba isi puh dap tang jingswibh hai hai  
 Lum ki them ki dap, tiwdohmaw, ki lapongnai  
 La phi ker sawdong tang ki jingsngewbha kyrhai.



1. Synti-w ba phuh ha shuteng riat  
 Bynriew bymlah iohi ka khmat  
 Nangta tang jingiwbihi ki her  
 Miet la bad sngi ba kit ka lyer  
 Narud jong phi ki iaid lynti  
 Thei, rang, bhabriew man la ka sngi  
 Ban da la tip hangno phi don  
 Shata kin da la nob ki mon.

Ref :- Tang jingiwbihi, tang jingiwbihi  
 Ba her dei por bym ju kyrkieh  
 la ka mariang ba suk kynjai  
 Phi phriang iwbihi ba khlem dawai.

2. Ko syntiew ba her jingiwbihi  
 la phi sngewkwah ban da iohi  
 Phi phuh shida, phi don akor . . ?.  
 Kumno ia phi ngan pynshongdor . . ?.  
 Ban da iohi nga lah ban ong  
 Phi phuh tlem rong nadong shadong  
 Iathub ia nga, hangno lynti . . ?.  
 Nngan wau ban peit, peit tang ia phi.
3. Ki keilympied bad ki keirang  
 Najan shajan ki leit ki wan  
 Lynti ki khat nalar mawsiang  
 Arted, arsut, klew, biar biang biang.  
 Ban ioh ia phi ban ban iateh lok  
 Jingim la biang la sngew syrtok  
 Bad phi ban ia syllok shisien  
 Shawei, shaar ngam kyrtiang dien.



## SHAD HA KA LIBONG JONG U BABA 1988

## 1. Shad to shad te khun ha ka libong jong u Baba

(2 sien)

Ba men san te joit joit ka lashai la shisngi  
 Ba men long u rangbah, kum u kpa kum u kñie  
 Ba men mlien la ka met, ba men mlien la ka phad  
 Ba men long uba khraw, ka jingmut jingpyrkbat  
 Ba men long u ba shait ba men long u ba kcit  
 Ba men long uba shlur ha rynsan ban kiew joit  
 Ba men long khraw jutang, ia ka kur ban sop spaiñ  
 Shad .... shad . shad .....

## 2. Shad to shad te khun ha ka libong jong u Baba

(2 sien)

Ba men khlaiñ ha ka met kum u rang ba kynjreng  
 Ba men jwat ki khohwab, ba kin khlaiñ ki tyrpeng  
 Ba men kit la ki khun, la ka jait ka kynja  
 Ban pyndap la ka ham, ban pyndap la ka sa  
 Ba men bsa ia ki khun, ban iarap ban iadu  
 Ha ka eh ha ka shon, jong ki kur jong ki kha  
 Ba men kieng la ka wait ba men kieng la ka stieh  
 Ban iada n'u nongshun, baba paw haba rich.  
 Shad.. shad .. shad .

## 3 Shad to shad te khun ha ka libong jong u Baba

(2 sien)

Ba men long te mame' u mawmot, maw'ynna  
 Ba ka khmat kan phyrnai, kum 'naikhatsawsynia  
 Ban ialam, ba kin bud, i'u rlewshlur ba shisha  
 Shad...shad...shad ...

Shad to shad te khun ha ka libong jong u Baba

(2sien)

Ba men shai men tyngshajñ, kum u lurmangkara  
 Ban sah ha ka lashai, da ka dak ka nuksa  
 Ba ken sah ka burom, ha ki khun ki pyrsa  
 Ba baroh kin burom, ia u briew ba shisha  
 Ka burom bad ka nam, ba junom kan iaisah.

## SHAD HA KA LIBONG JONG U BABA....contd.

Ba ym don mano shuh, ban pyndam ban pynjah  
 Ba kan sah ki dien maw, kat ki dak u Ramhah  
 Shad, . . .shad . . .shad. . . .

Shad to shad te khun ha ka libong jong u Baba  
 (2sien).

Ba men bat ka iktiar, ha ka jingim shirta  
 Ba kan khraw ka jainpong, ha ki kur ha ki kha.  
 Shad. . .shad, . . .shad. . . .

Shad to shad te khun ha ka libong jong u Baba.  
 (2sien).



## WAN HIAR NOH JINGSUK. 1937.

1. Kjat kijong nga shata ai kin kit kin lam  
 Sha ri jingsuk shaba myn-iem ka iai thrang  
 Ban shong hangta tang shi khyllipmat  
 Junom junom ngam kwah shuh ban khlad  
 Ban loh jingtingen na pyrthei ba dum  
 Ba mynsiem kan suk kan sngewhun

Ale wan noh wat buhrieh na ka pyrthei  
 Dohnud ba pang syrpat pynjem, la kti ba sbun ba jem  
 to sei

Ba ki ummat ba ju jaw synia bad sngi,  
 Kin kylla long ksiar mawlynnai, haba don ryngkat  
 tang bad phi

Ale jingsuk ale wan hiar, ia nga na phi to ai  
 Ki jingkyrkhu jingsuk bathiang, mynsiem kan suk  
 kynjai,

2. 'Er batemon, batesi beh pynbang por  
 Sa shisien pat ia nga to wan rah khubor,  
 Iathuh ma phi iathuh tang ba nga  
 Jingsuk shongsuiñbneng ne fiamra  
 Ne hangne bangtai kan leit paw  
 Ia ka nangta nga leit ban shaw,

Kumno ngan leh ia phi ban pynhun pynbiang  
 Lynti ban hiar ma phi jingsuk, da la u nuhkhieh  
 te ngan siang

Ki mawkordor, mawhira, ki iing mala  
 Ban hun ma phi kynsai ngan theh, ki sur ba bang  
 u saimuka.

Bad phi jingsuk ban shong ryngkat, ummat kthang  
 long umthiang

Ha sla pyrthei jingim kan shong, ki sngi jingsuk  
 ba thiang

Ki sngi jingsuk ba thiang. . . . ,  
 Ki sngi jingsuk bathiang.

# MAMA NEHRU BA IEIJ IA KI KHYNNAH

1989

1. U nongsamdur ia ka longdien  
 Ri India u pait hylien  
 Ka khmat ba phuh samrkhie ba kmen  
 Tiew kulab sien ba shadem

Ref:- Mama Nehru ba ieij ia ki khyannah  
 Jingkynmaw junom kan sah  
 Mama Nehru ba ieij ia ki khyannah  
 Jingkynmaw junom kan sah

2. "Nga kwah ban don por shuh" u ong  
 Ia jingduk ban rat dyngkhong  
 I'u paid ka Ri, ia ki khyannah  
 Ha rynsan ba jrong ban rah
3. U Rangpyrkhat bym ju sarong  
 Um ju kwah ia ka rongphong  
 Bun kiew kyrdan ban kiew burom  
 To ieng ha ki kjat la jong.
4. "To trai ban pyaroi ia ka Ri  
 Wat ia shun wat ia bishni"  
 Leh ia ka hek wat ia leh pap  
 Wat bam tyngka, wat bam sap
5. Na d'war u Biei ia ngi kyrkhu  
 Kyrkhu ko Mama Nehru  
 Shajrong lama India ban her  
 Mawjam phi la buh ter tez.

## IING I MEI.

1956

1. Haba nga don ha la iing bad i Mei  
Bneng jong nga long hangne ha pyrthei  
Jingsngewsih khuslai na nga ki phet jngai  
Mei ba icij jingpang jong nga i syrpa

Ref :- O nga nga icij ban pyrkhath ia ka iing jong i Mei  
Haba nga don bad I ne ha ri nongwei  
Ngam ju klet borabor, nga dawai khlem da pep  
Wat la iing jong i Mei, dei tang i iingtrep.

2. Mei baicij jingd'wai h'u Nongthaw ngan buh  
Wat la khmat jong phi shipor ngan duh  
Ynda ngan wan phai sha la iing ngan shem  
Mei baicij ia nga in kdup ha shadem.

## JINGIM SAMLA.

1984

1. Kum syntiew jingiwbiha ba sngewtynnad  
Tiewdohmaw, tiewdiengngai bad tiewkulab  
Ha dymmiew, ha ri lum ne ha ri them  
Jingim samla, jingim kaba suk ba tlem.

Ref :- Ko samla ha jingkmien ha jingsngewbha  
Da syrtok ka jingkmien ka jingsngewbha  
Tiak, kyntiak naduh khlieh haduh khongdong  
Top, shi top, haduh ban jop ia ka thong.

2. Kane te, ka jingim jinglong samla  
Ka iai ap u 'saiksiar ka panjira  
A ban loh, ban da loh sa u Moina.  
Jam samla, jam sha kawei pat ka rta.

## KO POR BA LA LEIT NOH.

1988

Khublei Ko por ba la leit noh .  
 Tang jingkybmaw ngi ioh ban jngoh  
 Jingkmen jingsngewbha la ioh lut  
 Mynta dap tang jingthiang bynnud.  
 Khublei ko por ba la leit noh.

Ref:- Ha pneh jingieij i Mei i Pa  
 Ruh ha jingieij ba ngur samla  
 Ban ia nu jor kam long ei ei  
 Ko aiem ksiar ha ka pyrthei

2. Phuh samrkhie ia kaba la shai  
 Khlem pep kan mih ka sngi phyrnai  
 U lyoh jingdum un her un jah  
 Ka sngi u bnai ki khlur kin sah.  
 Khublei ko por ba la leit noh.

## JINGIEIJ B'LA KYRKHU

1989

1. Kjat sngi ba thiag tam, ia phi kin iai doh  
 Batemon, ba tesi, thiag ba jem iai shoh  
 Ki sngi ki ki por ki leit ki wan bad kin iai mih  
 Ko jingieit ba la kyrkhu kan nang neh nang ih.

Ref:- A ko jingieij ba la kyrkhu  
 Da kawei pat ban shem ym don dor shuh  
 La saifidur ha ka lawarding ba rhem  
 Kan mih kum ka ksiar phyrnai ba tlem.

2. Jingieij b'la kyrkhu, ka don tang kawei  
 Shijur ia deng lang, shaba kut pyrthei  
 Jing atphyllung ba jur wan kynting barabor  
 Kan nang iai neh kan nang iai skhem kaba kordor.
- 3 Phriang dohnud ban pdiang, da ka jingngewbha  
 Jingieij b'la kyrkhu, jingieij ba nylla  
 Kam dei ka rong ne ka mala ha jingphohsniew  
 Hynrei hangne ka shong tynrai ka long bynfiew.



## NGA IOHI KAWEI KA SHNONG. 1979

1. Nga iohi kawei ka shnong  
 Pait byllien hangta u shong  
 Ha ka Ki kaba sha jngai  
 Miet bad sngi ka iai phyrnai  
 Shnong ba dap jingsuk jingkmén  
 Ym don shuh ba lah ban shem  
 Lano ngan ioh poi hangta  
 Shnong u Trai jingkmén engewbha.

Ref :- Hangta ym don jingkbustai  
 Dap tang sur ba thiáng jingrwai  
 Ryndang sur ba bang ba jem  
 Ba rwai kiba sngur ba tlem  
 Bym ju don shuh ha pyrthei  
 Ki khun kiba la map ei  
 Baroh hangta khlem dawai  
 Shirta kin shong suk kynjai

2. Bun bah ki kwah rung hangta  
 Hato don, ym don jaka...?  
 Ban shong bad kiba la jied  
 Shnong b'la tei sawdong maw-lit  
 Riewkhuid b'la siewspah kordoe  
 Spah pyrthei kam lah nujor  
 Pynkhreh hangta ban ioh shong.  
 Bad u Trai khet ka burom,

\*\*\*\*

## JINGSTAD KA RI LA JONG. 1959

1. Ia snoh kti lang ki khun ieij ka jingstad  
Ki umpohliw kordor jingstad ban mad  
Ban ieng rasong ba kan sah burom  
Jingstad ka Ri la jong.

Ref :- Ale, ale lang, ale lang baroh  
Ai ki kti ngin ia snoh  
Shaphrang ka lama, jingstad ban leit rah  
Jingdum kan phet kan jah.  
Jingshai na ngi ban paw kyndiang  
Phyrnai jingstad pyrthei mariang.

2. Hapdeng jingdum bad jingiong jong ka miet  
Ngin iai phyrnai kum sharak ding barit  
Ai jingkytmen i'u bakhrav barit  
Jingstad ka Ri la jong.

## SNEM THYMMAI SUK LAWAN. 1965

1. Ka snem thymmai, ka snem thymmai, snem thym  
mai suk la wan  
Snem thymmai suk ha ngi la poi, kyrkhu kyrdoh  
ngio roi ngin san  
Ka snem thymmai, ka snem thymmai, snem  
thymmai suk la wan.

Ref :- Dap jingsngewbha, to ngin iarwai  
Mynta la dei ka snem thymmai  
Khyannah, samla, tymmen wan lang  
Dap da jingkmn, ha sur ba bang.  
Ba dap jinghun, suk bu kynjai  
Ba ngi la ioh ka snem thymmai

2. Ka snem thymmai, ka snem thymmai, snem  
thymmai suk la wan  
Snem thymmai suk la ngi ka doh, i'u khun  
bynrivw pyrthei baroh  
Ka snem thymmai, ka snem thymmai, snem  
thymmai suk la wan.

## BAM KHANA.

1957

A ha ha ha. . . A a ha ha E he he he. . . O o ho ho ho.

1. Bam khan ia lehngewbha  
Khynnah tyrmen bad samla  
Dih sha ruh sngewmuja  
Dih dud ruh sngew sammut  
Shong bhek ha ka shuki  
Pynstet bha la ki lti  
Bam dih da i shamot  
Nguid kruk bad kdak bad kdok

A ha ha ha A a ha ha A ha ha ha A a ha ha

2. Ia kito ha ki pliangsba  
Ia phi ngi da buh tyngkai  
Ruti, mahon shini  
Eb than, ngi da kyllan  
Peit bha ia ki saphit  
Ioh ki jaiñ kin bit tngit  
Ktha la tyngam pynkhlañ  
Bniat ia sangoh daiñ daiñ.

A ha ha ha A a ha ha A ha ha ha A a ha a.

3. Bam mithai rossokula  
U pukhleñ u puratha  
Ryndang wat phai kynrlang  
U pdor da khñiot da khñiot  
Ba loh sahkut shiteng  
Sha bneng ang sah tyngheng  
Tang da ka um shi klat  
Dih ban iarap kynjat.

E he he he. . . E e he he. . . E he he ha. . . E e he he.

4. Ia kito kiba paitpaet  
Wat klet ho, khaddah bad mad  
I kait ba tang shu dait  
Um hor bniat kim dub bor  
Kynmaw tang ia ki snep  
Wat ia kiba lang mep mep  
Bret kulmar ruh to tieng.  
Kum iuh ur pdang ding ding

O ho ho ho O-o-ho ho O ho ho ho O-o-ho ho

## KA SNAM IEIJ RI.

1977

- 1 Ale lang baroh, khun ba ieij ia la ka Ri  
 To sei wait ka stieh, la u khnam la ka ryntieh  
 Kam pher la um snam ia la ka Ri ban iada  
 Ka Ri ba don hok, Ri umsnam u nie u Pa.

Ref:- Khie joit, to khie joit, khie joit ma phi khun ka Ri  
 Ngin tur, ngin ialeh ba kin im ki khun ki kti  
 Ban sah pud u sam, la ka hok la ka riti  
 Ki thied ki jaw jong ngi, ka tuid ka snam ieij Ri  
 Ai lut met bad mynsiem, ka Ri ban sah ban im.

## LAM IA NGA.

1976

1. Lam ia nga sha kut pyrthei  
 Ba dap jingieij ba shlei  
 Shi jrop ngam jaw ummat  
 Haba phi don ryngkat  
 To ai kti btin ia nga.  
 Hangta jingieij ka ker, jingieij ksiar ba nylla  
 Ha dohnud kan iai par, teh song baroh shirta.  
 Ha pdeng kper soh syntiew  
 Wahduid kynud kin riew  
 'Shongsuk, Rang, Thei bhabriew'.  
 Lam ia nga sha kut, pyrthei (2 sien).
2. Lam ia nga shakut pyrthei  
 Ha rngai shnong puriblei  
 Jingsuk jingkmien hangta  
 Ki sdang kim kut shirta  
 Shijur tang phi bad nga  
 Kjat sngi kin shoh syrpai  
 Ia jingieij pynjanai  
 Ki umjer jong ka bneng  
 Kin wan hiar ai jingtnen  
 Sim bunrong, sad wan dur  
 Kynud ba thiag ki sur  
 'Shongsuk jingieij ba sngur'  
 Lam ia nga sha kut pyrthei (2 sien).

## WAN NOH BAD NGA

1974

## 1. Ktien ieij phi ju pasiauw

la nga ki pynkynmaw  
 Shaei phi don mynta  
 la phi hangno ngan wad  
 Ban ioh kdup pat  
 Ha la shadem  
 Na nga wat khlad  
 Khlem poi pyrkhut  
 Baieij wan phai pat.

Ref :- Wan noh bad nga  
 Shongduh shirta  
 Wan noh bad nga  
 Map jingbakla  
 Dohnud svrpai  
 Ban suk kynjal  
 Jingim kan biang  
 Ban ai kyliang  
 Ki dohnud thiang  
 Wan noh bad nga  
 Wan noh bad nga  
 Wan noh bad nga.

## KYRKHU MA PHI IA NGA MEI. 1975

1. Ummat ba dap jingieij ki jaw  
 la phi nga iai kymaw  
 Nga sngew rangli. nga sngew synel  
 Bym don shuh ma phi Mei  
 Ha sla pyrthei jingim jong nga  
 Marwei khiih ka pisa  
 Marwei Mei duwai nga pisa.

Ref :- Theh ma phi ki jingkyrkhu  
 Ba na pyrthei ngam ioh shuh  
 Duwai ia sait lem ma phi ha khmat jong U Blei  
 Ban lait na ki jingihala  
 Map ia nga ki jingbakla  
 Na sha lyndet ka pyrthei, btin lem ma phi ia nga  
 ia nga Mei.

2. Ko baieij eh ko Mei jong nga  
 Kat phi ym don ba lah  
 Ban mib bujli ba ka pyrthei  
 Ne haduh ka lawei  
 Ynda ngan poi, ha iing u Blei  
 Ngan wad sh'wa ia phi Mei  
 Nga wad shuwa ia phi ko Mei.

## NGA LA UR NGA LA UR. 1968

1. Paralok tymmen samla  
 Ba trei babu ne bylla  
 Haba ki jingtrei phi la dep  
 La por shano phi pyræp  
 'Por janmiet man ka sngi  
 'Kjat kim ju lah shem lynti  
 Sha iing ban wan phai pat  
 Khlem ur, khlem mong khmut ka khmat  
 Jabiang synshar baroh jingmut jingpyrkhat  
 La thlon thylliej ba la shoh pynbieij u thlat  
 Ani ani ani ani nga la ur nga la ur  
 Ani . . . ani . . . ani . . . ani . . . la shong kulai ka pata  
 Ani . . . ani . . . ani . . . ani . . . tam baidib ia u baija
2. Kur ki laid, khawai ngewbha  
 Ha ki Lat ha ki tamsa  
 Shu jar u jar bilot 'long  
 "Ale" u khot sha kyndong  
 Khlem salia jyrhoh khok  
 Tang ban ioh ban nguid shi brok  
 Sa shibit tang shi por  
 Sdang khie bhur, la kieng janor  
 Mei, I Pa Mama ki Nia ki dem khmat 'liew  
 Ja hare banshot jong ngi ki khun ki ksiew  
 Ani ani ani ani ki la jot ki khun jong nga.  
 Ani ani ani . ani . . la bat lakam ka pata  
 Ani anj . . ani ani . . la shong kulai ka pata



# KA MEI RILUM KA KHOT. 1982

1. Ha sngap ha sngap ka jingsawa  
Ka khot ka khot ia phi ia nga  
Ban tei ia ia ia Rilum mihngi  
Ieng, baroh lang ban ia tyli.

Ref:- Ale, ale iasnoh kti lang  
Ryngkat, ryngkat shaphrang shaphrang  
Ban tei ia ia Rilum mihngi  
Bad mei India, ba iei jong ngi

2. Ngin tur ngin tur ha jingialeh  
Ban jop ban jop ia ki jineh  
Burom ban phyrnai kum ka sngi  
Sawdong pyrtnei, mihngi sepagi

## TIP TO DA TIP. 1959

Ref:- Tip to da tip shuwa ban jam  
Da tip shano kiat kin ialan  
Pynshong tynrai jingmut ha ngam  
Ban-kiew sha khlieh shong ktiar ka nam.

1. Laiphew ki rong ha rong kin kie  
Ha pyrtnei iew ba thied ia die  
Syrdep thymmai ha jaii barim  
Burom ia phi ka ai ia shim
2. Syntiew bunrong ban peit khlem ngiah  
Ha ia sawdong buhrich ki shiah  
Don ba peit siar don ba peit heit  
Pynkheii ki tnat taug ban loh kheit.

1. Kynjai jai jai lijai ---6---sien.

Kynjai jai jai lijai, kijat ba jem ha sur ba bang  
 Bariew ka tangmuri, ba shoh tied ka ksing lynti  
 Tlak, kyrdoh ba tied ksing dong  
 Tlak kyntlak, tlak. . . .  
 Pynhun jai, kijat noh ngai ngai  
 Tang sha lympong, shadkmen sadhai

**Kynjai jai jai lijai. . . 6. . sien. .**

Mih ha khor ha kbriam, symphiah ha kblicb, thuia  
ba kaweh ha kti  
Waitlam shiliang 'ti ba shai phyrnai khalek, ha  
ka ksing lynti  
Ba i syrtok, ki khun ka ieij  
Ha lypung ban kiew top, ka kmen ka mastieb

A peit ki thei sotti, syrtok ha khnum ka sngi  
Rangshadwait jong ka Ri, shad pahara ia ki  
Dohnud shad kmen ka shlei,  
A Bneng la biar pyrthei.

Ding kynding ding riew ksing lynti  
Tlak kyntlak tlak, ksing dong ar 'ti

**Ksingdong war Shella, tangmuri Sobra,  
Ka nakra na Mawsynram, thap kynshaw na  
Khadsawphra  
Ka ksingdong Nongkrem, tamgmuri Myllem,  
Diag kynding ba riew nakra ha shad, shad ba  
suk mynsiem  
Pynshohlang ha, ksing lynti, shad suk kynjai.**



## RANGLI DIE SOHMYNDONG. 1974

1. T-iak la kyntiak stet ki kti ki kjat  
 Bun dep la ki kam ka trei smat  
 Kup shirynieng, akor ba tipsngi  
 Wat la sah maiwei kum Rangli
  
2. La ka khoh la u star  
 Dangstep dangstep ka hiar  
 Ha kper ka shong rieh tngen  
 Ba shoh meingi pyrem  
 Nangta ka lum ka lang  
 Ki sohphinam sawhoiñ  
 Sohjew u sohmyndong  
 Shikhoh ka kit kynton  
 Wat la jingkit ka shon  
 Ka kit ban die sha shnong  
  
 'Kiew to ia thied soh (Pyrta)  
 Thied soh, u ba bang  
 Ei hep phin ia thied soh . . ?.  
 Kiew to ia thied soh uba bang'
  
3. La ki diengduh, meirad dor iingdong  
 Ki beh ban wan thied sohmyndong  
 Khynnahrut ia la ki kmie ki tan  
 Ban pyntbied sohjew, sohphinam.
  
4. Rangli ha shen ka pynshet ka khoh  
 Ka die haduh jan lut u soh  
 Baroh ki thied bun, ba ioh dor jem  
 Sha iing ruh ban ioh leit rahrneng.
  
5. La sting jingkit ka khoh ka Rangli  
 Iaid, ka mareh stet, ka kynthih  
 Baroh ki soh ba kan ioh die lut  
 Ba ioh sah slem te kin sa pyut.

- 6 'Kiew to ia thied soh (Pyrta)  
Thied soh u babang  
Ei hep, phin ia thied soh . . ?  
Kiew, to ia thied soh u babang'
7. Nangta ka iaid lynti  
Ka Syiem sarong dukhi  
Peit ia Rangli kit khoh  
Ka khein dei ka riew poh  
Shajan ka tur kynhied .  
'Nga dei ka Syiem pham tip . ?  
Ban ia ki soh jong pha  
Kham bang jingbam jong nga  
Iathong bad nga pha nud . . ?  
Peit ioh pha jaw umdud . . "
8. Rangli ka peit ka pynch hi triang  
Ia Syiem sarong bam bang bam thiang  
Ka pynshet khoh, hangta pyni lang  
Baroh ki soh kiba ibang.
9. "Ha ha -ha ha" ka rkbie bein ka Syiem  
Ia ka Rangli ka mai ka tim  
'Lada kham bang ki soh ki jong pha  
To Iathong bam Ia sngi Lyngka  
Ngan bam ma nga pha tang jaw umbiah  
Ia u niuhkblieh jong pha nga sliah  
Ngan jaw umbiah ba phan bam ma pha  
Shim noh ka khet, buron jong nga"
10. 'Nga nguh ko Syiem kata nga mynjur  
Ym tang na ka rymmiang shyntur  
Juban b'la khlei, ynnai ia kyila  
Ngin sa ia shem Ia sngi Lyngka,  
Khublei ko Syiem, ngan leit shuwa . . 3 . . sien  
  
'Kiew 'to ia thied soh.  
Thied soh u babang  
Ei hep, phin ia thied soh . . ?  
Kiewww . . . thied soh u ba bang"

(Ka jingpyrta shnong, ban pyntip paidbah, ia kata  
ka jingiathong bam jingbam, ka Syiem bad ka Rangli).  
Tied Nakra . . . Hoi Kiew w w 3 sien . . . .

"Hei shnong, hei thaw, paidbah, paitsan. To sngap,  
to sngew. La ba kane ka sngi Lyngka ka ban wan,  
kan don ka jingiathong bad jingiakop bam, hapdeng  
ka Syiem bad ka Rangli die sohjew, hangtai ha madan  
shnong; ba ka por jan shiteng sngi. Ka jingiakop ka  
long, ba lada ka Syiem ka bam ia ki jingbam jong ka  
bad lada ka Rangli ka jaw umbiah, ka Syiem ia u  
ñiuhkhlich jong ka Rangli kan sliah. Lada ka Rangli  
ka bam ia ki sohjew jong ka, bad lada ka Syiem ka  
jaw umbiah, ka Syiem kan ai noh ia ka khet bad ka  
burom jong ka ha ka Rangli.

To iawan baroh hooo.

Tied nakra . . . Kynhoi , . . 3 - sien

11. Ha sngi Lyngka, lum paitbah ngai logai  
Baroh sawdong ki wan peitkai.  
Naduh ba sdang haduh ban da kut  
Mano ba lah ban pynjawdud.
12. Ka Syiem kaba sarong  
Ka sdang ban bam nyngkong  
Pukhleñ ka dud, ka ngap  
Pumithai, ibang sat  
Jingbam ba laiphew jait  
Ban ktba la thait ki bniat  
Ban nguid pang sa u pdot  
Shu hap da khñiot da khñiot  
Rangli, kbem jaw umbiah  
Pynban peit rkhe japngiah ... ..
13. Dumok ka Sylem ia Rangli bapli  
"Ngan sa peitkai mynta ka sngi  
Khie leit keñ bam u soh u jong pha  
La lut baroh jingbam jong nga".

14. Nangta te ka Rangli  
 Ka sei la daptari  
 Na ka khoh na kyndong  
 Ka u sei sohmyndong  
 Nangta ka sei ka buh  
 Shi-tvndong siej ka mluh  
 Ka siah u sohmyndong.  
 Tah mluh baroh sawdong  
 Ha thylliej ka sdang jlah  
 :Kdok kdok, Syiem ngund umbiah.
15. Shaw la kynshaw, thapkti u paitbah  
 Rangli tipsugi ka jop ka lah  
 sawdong ki ker ki khublei ia ka  
 Kan long Syiem noh naduh mynta.
16. Ka Syiem na ryusan shu phet jyndat  
 Pait dom i'a paitbah shu khyndat  
 La kylla dur ka khmat shu thangiong  
 La lap jingjot ka jingsarong.
17. Shaw la kynshaw, thapkti u paitbah  
 Jingbam Syiem pynjawdud kim lah  
 La shu ia wiat, ia rkhie, sngew sammut  
 Lah sohmyndong ba, pynjawdud.
- Wat Ju Sarong Ho . . . Ioh Poi Ha Ka Lyngngoh.



# KA SHAD MAWSYNRAM. 1958

Ref.- Ka shad Mawsynram, ka shad Mawsynram  
 Shisien shisnem ba pynsah nam  
 Ki rong pyni, longbriew ka ri  
 Ki kup ki rhong ki theisotti  
 Ki rang shadwait, shad pahara  
 Khmat ba phyrnai kum u mangkara  
 Rynekat ki khor ba pynwandur  
 Ki shad A ki shad pyohap ha ki sur  
 Khyndai na rong, khongoid u peitkar  
 Tamsa u Hynñiew ha lypung sadhai  
 Ka maiñ ba khraw bah ryntieh u khnam.  
 Ka ieng rasong ka shad Mawsynram.

1. Ka ksing ka nakra bad ka tangnuri  
 Nalor rynsan ba ki tied ki padiah  
 Nongtem u nongput, ha khrum ka sngi  
 Kynsai ki da iied ia ki sur byn ngiah
2. U paid u hajar wiar sawdong ba ker  
 Hai hai ba i shoh ki rong ksiar ba ih  
 Sangeh kawang ktieh Kyllang, u Symper  
 Snoh lang ka sngewbha u khun ka wait ka stieh.

# JINGIEIJ BA TANG HIA SLA. 1956

1. Lok ba ieij thep mynsiem jong nga  
 Na nga ki la nangjah nangjah  
 Ki iehnoh ia nga tang shipor  
 Tyllun noh na jingieij kordor

Ref.- Jingieij ba tang ha sla  
 Tang shibit por ka jot ka pra  
 Ki siang noh diar la ki thapniang ban her  
 Ban shong junom lem bad ki lyer.

2. Ban her bad phi wat la nga sliang  
 Thapniang mano bau ai kyliang  
 A lehnohei ki jingpuson  
 Jingiewbih na jingieij kam don.
3. A mynsiem ksiar kordor jong nga  
 Balei phin sngewsih phin pyrwa  
 Kumba ju long lem ha pyrthei  
 Ban jia ia phi kumne, ka dei.

1. Ko Wah-Rupatylli, ko wah Rupatylli  
 Ki um ba sngur jong phi ko wah Rupatylli,  
 Kyllaiñ khongdong, kum surok siangrong rupa  
 Jai la kynjai, phi tuid sha ki duriawbah  
 Kuen soksular, ba shong sotti  
 Juban na wah Rupatylli  
 Ki sahdién bad ki khanatang  
 Jingmarehthong Umngot, Umiam  
 Pyrthei ba shai, jingmut ban ngam  
 Bad wah Rupatylli khraw nam.
2. Ko wah Rupatylli, ko wah Rupatylli  
 Ha um rupa jong phi wan hiar sum ka syiem sngi  
 Baje suiñ bneng, lelieh, pyrthat tied ba riew  
 Ba lapbah ia phi un pynsum pynbhabriew  
 Ko wah rupa, wah ka syiem sngi  
 Tang phi ko wah Rupatylli  
 Rumaljong phi hynñiew ki rong  
 B'la thir b'la thaiñ kun sai rusom  
 Phi thad phi phriang pyllun sawdong  
 Ba dur ieij jong phi kan iai long.
3. Kyrting jong phi ka dur ngam lah ban klet junom  
 Wah Rupatylli na lum Syiem Biei phi mih tlong.  
 U khab u nor, kum sla tiai ki dem ka weh  
 Jingsngewbha Bneng, tang ha phi dap shlei ka theh  
 Ki khlor u bnai tang kyndit thiah  
 Ia phi peit kai, kim klet kim ngiah  
 Ki kut mariang ba kdup ia phi  
 Da jingieij thing synia bad sngi  
 Bym lah shuh ban ia khlad bad phi  
 Na pyrthei Wah Rupatylli

## KSHAID TYNRONG ALA

1974

Ref:- Kshaid a phi kshiad Tynrong - Ala  
 Ha phi wan sum jahthait ki rang bad ki theisamla  
 Sawdong ker tieu iwbih  
 U soh u pai ba ih  
 I thiang baroh shirta  
 Ha pyrthei, a kshaid Tynrong - Ala

1. Ki kei lympied na jngai na jan  
 Na phi ban dih ki wan  
 Keirang dih wahduid umsangam  
 Wan dih pynum ryndang  
 Sawdong u ngap u lwai  
 Sim sur ba thiang ki rwai  
 Bymjukut jingsngewbha  
 Ha kshaid Tynrong - Ala  
 Pynhun pynithiang, ia khmat u bynriew  
 Kum ha rngai jingphohsniew  
 Mariang la theh lut, jingieij jingsngewbha  
 Ha kshaid Tynrong - Ala

THIAH THIAH SUK BA IEIJ BA THIANG  
 JONG NGA

1983

Ref:- Thiah thiah suk ba ieij ko ba thiang jong nga  
 Kat haba phi don hangta  
 Da kynmaw ia nga, phohsniew markylliang  
 Ban sah ki jingieij ba thiang.

1. I dur jong phi nga buh ha khlieh jingthiah  
 Ban peit ngam klet ngam ju ngiah  
 Shuwa ban thiah nga duwai nga da doh  
 Thiah suk ba jingieij ka la shoh.
2. Ngam sngew lah shah shuh, khlem da iohi ia phi  
 Wan noh, wan noh phi ki sngi  
 lalam ia i ba ieij jong nga wan rah noh  
 Ba hangta jingieij kan iasnoh.

1. Simbneng da la thapniang  
 Ki her ki phiang sha lyndet jong ki lyoh  
 Kham shatei diar ki siang  
 Ia jingsuk bneng kordor ban kynjoh  
 Ha pneh jingmen. ha ki thapniang, mon . .ba  
 laitleid  
 Ki her kynud ki sur thiang, na ki, ki lai tuid.

Ref:- Ha delan, jingsngewbha ba maian  
 Sur jingwai ha jingmen, dap kylleng  
 Ryngkit ki puri hlei khraw juban  
 Her shatei kham shatei, sahiti bneng.

2. Jingmut bynriew ha phriang  
 Ka her shaduh lyndet ba mih ka sngi  
 Wad ia jingsuk ha thiap  
 Hangno shong jingsuk, hangno ka Ri  
 Ban ioh kum simbneng ha ki kper  
 Jingsuk shong bam lyer.

3. Sim bneng ha dap jingmen  
 Sngi ai rongksar ia phi katba phi her  
 Bynriew to wan ai lem,  
 Ka jingsuk, sawdong ia phi ba ker  
 Ba jingim bynriew kan dap biang  
 Im ba suk ba siang.





## KYNJAI RI SOIRA.

1984

Ref :- Kynjai ri Soira

Kynjai ri Soira

Kynjai ri Soira, ba la poi ka por synrai

La rang lapbah lapsan, Omei ngi la shai phymai

Hir hir beh lyer pyngugad kaweh ki tnad dieng  
ha lumRymphai khublei ki kshaid, ia ki khlaw ki them  
ba jngum.

1. Sngap khyannah ki risa  
La poi atom sngewbha  
Shata mon pynnoh lang  
Ki samla kyuthei shytrang.
2. Halor lum pyntha peit  
Shata march ki leit  
Kynsied masi khun blang  
Ban bam phlang lung jem ba bang.
3. Ha suin bneng peit khyraw  
La phriang jarut ka miaw  
Ba kwan khot Kiaw khot Kthaw  
Ngin don bok to ia pam daw..

## IEIJ IA NGA KUMBA NGA IEIJ IA PHI. 1985

1. Ki dahnud lung ba ieij ba jem, ki rang ki theisamla  
Ban teh sai iong ban teh sai saw, ia jingiei ba nylla  
Hangno duwan ban pynkyntang ia jingiei ba shisha  
Ha peit ka don, ka snoh kti lang hapoh jong phi  
jong nga

Ref :- Jingiei ba nylla ban ban iaisah baroh shirta  
Nga ieij tang ia phi, kumba phi la ieij ia nga.  
Jingiei kordor tam, ba suhsieng synia bad sngi  
Phi ruh ieij ia nga, kumba nga la ieij ia phi

- 2 Arti ngan pdiang arti ngan nguh, ha la shadem ban k lup  
Tang ia jingiei kordor jong phi, ngan iadeng ngan iai kup  
Kum ki paro jemnud shijur, dap jingiei ba jar jar  
Shong panjira b la teh b'la thain, da ksai ka jingiei kiat.

## SHITHI BA KIT KA KOTKUDI. 1964

1. Na phi tiak tiak, ai dak ki khmat  
Jingmut ban kren ryngkat  
Shi kyntien ban kren nga iu kwah  
Khubor pat kumno ngan phah...?  
Khubor pat kumno ngan phah...?

Ref:- To plie tang i jingkhangiit  
Ngan pynnoh da i kotkudi  
Wat tieng wat sngewkyndit  
Ngan teh tang i shithi  
Lashai ngan wan ap jubab  
Shuwa ba kan sep ka sngi  
Sa pynteh lang ryngkat  
Jubab kan kit ka kotkudi.

2. La kum khadar syrtap ki ker  
Sawdong ka ling jong phi  
La nga pyishang na ki sawkher  
Ban rung te ym don lynti  
Ban rung te ym don lynti.

## KHYNNAH RIT HAI..IUUUUUUU 1973

Ref:- Khynnahrit ki ialehkai  
Dap da jingsngewbha kyrhai  
Ki ia shet bam khun jakai  
Ki mareh fiew wei, ar, lai  
Hai..iu.. uuuuuuuuu  
Hai..iu...iu  
Hai..iu...iu

1. Khynnahrit wan pule kot  
Sngap jingstad ia phi ka khot  
Iai minot iai minot thop  
Haduh ba phin da la jop.
2. Khynnahrit to ia trei smat  
Pynstet ki kti, pynstet ki kiat  
Ialehkai ruh bad to trei  
Ban sah nam ba ka pyrthei.

## BAM KHANA SNEM THYMMAI. 1962

1. Kynding ding ding ba riew ka nakra  
 Shongsbit tymmen samla  
 Khynnah march ki kmen ki rwai  
 La dei ka snem thymmai  
 Ha sngap ha sngew man la ki dong  
 Ha sor ne nongkyndong  
 Khreh la dangstep ne shi ia shai  
 Bam khana snem thymmai
  
2. Kam pher la leit hajan ne ba jngai  
 Bam khana snem thymmai  
 Ha ki umshit ka shnong Jakrem  
 Ne haduh Thadlaskeiñ  
 Ha Umkaliar, ne Nohsngithiang  
 Ne hajan thwei don khriang  
 Sha lum Shyllong ba ju ia brai  
 Bam khana snem thymmai
  
3. Ban duh bam khana snem thymmai  
 Nga te nga on 'Ynnai'  
 Ba bang jadoh ja khaw juhui  
 Dohsniang ka tung rymbai  
 Dohkhlieh ba suit umshit syrwa  
 Katba bam nang bang ja  
 Bam biang bam hun dang dap kyrhai  
 Bam khana snem thymmai
  
4. Sha iing la hun jrut ban wan phai  
 Bam khana snem thymmai  
 Ka ja, jyntah, bam hun la ngiah  
 La suk mynsiem ban thiah  
 Bam khana ba shisien shi snem  
 I'u snem thymmai ba kmen  
 Nga kmen na sdang ha ban da wai  
 Bam khana snem. thymmai.

## TANG UWEI U NONGTHAW

1962

1. Peit sim bneng sawdong ki her  
 Da la ki thapniang  
 Sawdong na ki ryngkat her  
 Da ki sur bathiang  
 Mano ia ki ba pynbiang  
 Hapoh ka mariang  
 Ki her sawdong ka pyrthei  
 Jingkmen ka ia shlei

Ref.- U don tang u wei u Nongthaw  
 la ki barit bad ki ba khraw  
 Bynriew baroh ia u to dem  
 Iaroh da jingkmen.

2. Tiew hli pynthor rithem  
 Ba phuh itynnad  
 Dor jong ki ym lah ban shem  
 Ym lah ban ryngkat  
 Don mano ba ju pyrkhath  
 Nongthaw ba pynlong  
 Ia baroh jingitynnad  
 Ia pyrthei ba don.

## IOH KA SDANG NA RYMPEI

1958

1. Nangmah ki rong ki jait ba pher  
 Nangjah ki pankhyllong san ser  
 Katba nangtaid nangtaid ki por  
 Peit ioh nang biar la ka akor(2-sien).

Ref;- Hangne hangtai, ngi ud ngi wad  
 Kynnoh kylla pyrthei jing - stad  
 Hapoh la iing ngim ju peit khmat  
 Peit ioh sdang na rympei  
 Ioh ka sdang na rympei.

2. Hangno iktiar ki khraw jaiaspong  
 Burom kynja ba ju teh song  
 Peit ia jingstad wan rah jing - shai  
 Lynti kumno pat ban pynphai (-2-sien).

## SYNTIEW BUN RONG

.1959

1. Syntiew ba phuh bun rong  
Ha nga phi wan mih paw  
Jingitynnad bym nang ban ong  
laisah ki tingkynmaw.

Ref :- Haduh katne ki rong phi phuh pyrbiej ia nga . .  
2 . . sien  
Balei pat phi buhrieh ia la rong ba shisha . .  
Balei pat phi buhrieh ia la rong ba shisha,  
Haduh katne ki rong.

2. Phi pynher jingiwbih  
Na ki bunrong jong phi  
Mynsiem jong nga pynher pynkhih  
Ban kheit nga kner la kti.
3. Hunrong phuh barabor  
I tugen synia bad sngi  
Tang shisien phuh noh rong kordor  
Rong tynrai ba sotti.

## NGAN AP TANG IA PHI. 1969

1. Jingim ka jong nga long suda ha ka pyrthei  
Ia phi tang ia phi, nga iai ap phi don haei  
Ko b'la thaw u Blei, kyrpang ba la buh bynta  
Nga la biang ka por, ale wan shaw noh ia nga

Ref :- Nga ap tang ia phi haduh ba phin wan bad nga  
Shijur ngin iaid lang haduh ban da kut ki rta  
Haduh ba jingiap kan da pynkhlad noh ia ngi  
Lawei ngin iashem lang ba kawei pat ka Ri.

2. U ksiang ba phin phah ngan da nguh artj arjat  
Bad i Mei i Pa, ki Longkñie ia kren ryngkat  
Nga pat ha kyndong sawkyrang ki ngah warwei  
Dohnud kaba kmen, ka kyndeh nga tip balei.
3. La dangstep ngan khie ngan nguh ia u Blei kynrød  
Ka sngi khadduh jinglongsamlā, sngi pynhiar synjat  
Haduh shympriahkti jong nga phin pyndeng sati  
Ngi la long kawei, met mynsiem jong nga bad phi.

## KA SHNONG MAWRYNGKNENG. 1977

Ref:- Mano ba jer ia pha ka Mawryngkneng  
 Ha Hima Khyrim,lynti Nongkrem  
 Ki sah khana pateng la ki pateng  
 Kyrtenng jong pha a ko Maw-ryngkneng.

1. Ki rang ki thei samla jong pha  
 Khun ieij tip sngi shisha  
 La ka akor ba pynbhabriew  
 Ia pha pyndeng syntiew  
 Nam kan iai phriang kylleng  
 A pha ko Mawryngkneng  
 Pumaloi, putharo, pumithai  
 Pukhleifi ba bang ba thieng ngai ngai  
 Jadoh ha Gate ba jyntah dangkhluit  
 Ka bang sngew kum ban jliah ki tymbuit.
2. Halor ki lum ha ki pyntha  
 leng mawmot mawbynna  
 Ki hali phan ki pynthor kba  
 Ban biang ka bam ka sa  
 Nam kan iai phriang kylleng  
 A pha ko Mawryngkneng  
 Ban bam u khaw, jakrai ja sobriew  
 Sawhuii ki ngab rang, thei bhabriew  
 Bam hun jamyrdoh, khasaw, dohjei  
 Ki khiih ki ksah i kum ban bthei.
3. Ha kjat ha them ki wah ki tuid  
 Sha wah Uukhen, wah duid  
 Ki khroh i'u briew na jngai na jan  
 Sha wah ban lelt ban wan  
 Khasaw, u shersyngkai  
 Rawon ale wan khwai  
 Syntiew puh tiang, pyrem, lyuir synrai  
 Dohnud samla ki pynbujai  
 Jingiwbih sieng kum ba ri ki rngal  
 Dohnud ba stai pynim thymmai.

## TO REP LA BAM BAN DAP. 1960

1. Ko paralok a ko parajor  
 Ia lade to kheñ kor  
 Kvndit noh kloï ioh dier ka por  
 Ban lait jynjar jingim kordor  
 Ha sngap jingud sawdong pyrthei  
 Bynriew bym don ban bam ei ei  
 Ka bam ka dih ka nang duna  
 Ki thiar u kew, u khaw u kba.

Ref :- To khreh noh kloï ban rep ban riang  
 Ka bam shuwa pynbiang  
 Ba ioh jingthngan ia phi kan lap  
 To rep la bam ban dap.

2. Ha ki lyngkha, ba ki risai  
 To rep u kba u krai  
 Ki riwhadem, ki shriew, ki phan  
 Ki rymbaija pynpur ryngsan  
 Da peit sumar ban lum ban lang  
 Ka bam ban suk ban dap ban biang  
 Ban lait na nemsniew ba shyrkhei  
 Haba ymdon ban bam ei ei.
3. Ki trei babu ne ki trei bylla  
 To wat ia sngew phylla  
 Ia u harit ne u bakhrav  
 Um map ban dung kura u khaw  
 Ma phi ki lok ma phi ki jor  
 To sdang noh kloï dang don ka por  
 Ka Ri ban im suk te ban shngaiñ  
 Ia la ka rep wat sngew lehraiñ.

## KSHAIID LAIPATENG KHOHSIEW. 1957

Ref :- Kshaid Laipatengkhohsiew  
 Ki kpieng rupa phi deng  
 Ki khor ki khriam ba pynbhabriew  
 Pni phong pansngiat ki hynñiew rong sim  
 pyllieng hneng  
 Ki tiew dei por slien sawdong khet  
 Ki pynnoh khlieh ia phi nan ingoh  
 Mei'ngi ba svnshar suk kam klet  
 Shuwa ban thiah ia phi ka doh.

1. Shyngiar mawsiang oh mawsohriew  
 Ban peit ithiang kum ban kren briew  
 Ki mawphiangsai phyrai ba thwei  
 Kum ha dulan ki puriblei
2. Ki ñiangkongwieng u ngap u lwai  
 Sur ki sim syiem halor diengbai  
 Ki rwai ia jingmaian ba kbraw  
 Ki iaroh ia la u Nongthaw.

## KHUBOR BA PAR HADUH MYNSIEM. 1958

1. Ki khmat jong phi ki ai ki khubor khlem ktien  
 Pynban ki par haduh mynsiem  
 Pynsgewthuh jingmut ki pyniej mar kylliang  
 Ban iaisah ki jingkyamaw ieij ba thiang.  
 Khubor ba par haduh mynsiem.

Ref . . 1. Ha jingdum ki wan rah jingshai  
 Jingmut kum shalyntem ki phai  
 La jan ne jngai  
 Ia mynsiem ki pynkyndeh  
 Shata ban beh  
 Khubor ba par haduh mynsiem.

Ref . . 2. Hapoh jong nga shirta kin shong  
 Jingiej, mynsiem ba sngur shi rong  
 Jong nga kin long.  
 Juban lak ba im ba iar  
 Ki juhan ksar  
 Khubor ba par haduh mynsiem.



## LYMPUNG KA RI KHASI. 1959

lympung ha ki da ier  
 Lymphung ba ki da ioh  
 Nam takhraw kan lai her  
 Dien u Rim ban paw ban soh,

1. Lymphung a ko lymphung, lymphung ka Ri Khasi  
 Nam kan sah ha pyrthei, katba dangmih ka sngi  
 Wan hiar ki Rangpaki, la khor jaiñspong ha khlieh  
 Tang rupa ksiar nylla, u symphiah ba ki da sieh  
 Kynjri tabah rupa, ryngkap, kpieng há ryndang  
 Sawdong ki shad mastieh, waitlam ha la kti shi liang.  
 Ki shad . . . ha ka lymphung, thua ki bat kaweh  
 Ba kan neh ka soksular, jingsuk hok ba la iatch
2. Hai hai ki rang paki, ki shad ki ia kynhoi  
 Teng teng ki shad rah kjat, ki pynhap te jrup marbiang  
 Hin hin ki theisotti, kyntiap sawdong ki poi  
 Nongpeitkai da i hun, lymphung ba i ieij ithiang.
3. Lymphung ah ko lymphung, lymphung ka Ri Khasi  
 Ha phi ki pynnoh kjat, ki khun ieij jong ka sngi  
 Wan hiar ki theisotti, lai kyrwat kpeng shadem  
 Siar nylla sieh ha shkor, jaiñ arna ki kup ki sem  
 Khana pat ha ryndang, mahu ha ki tyrpeng  
 Ki shad tang kiba ieij, kiba sotti ba tlem

Ki shad . . ha ka lymphung, phyrnai sla syntiew ksiar  
 Da kyndoh pynhun pynkhreh, jingsuk bneng ba kan  
 wan hiar

4. Lymphung a ko lymphung, lymphung ka Ri Khasi  
 „Ha phi ki pynnoh kjat, ki khun ieij jong ka sngi  
 „Lymphung a ko lymphung, lymphung ka Ri Khasi  
 Nam kan sah ha pyrthei, katba dang mih ka sngi

Katne . . . phi khun mariang, sngewbha ha suk ba  
 kmen  
 Katno u Nongbax nongbub, junom ia U ngin nguh  
 ngin dem

## HA KA SNGI JINGLAITLUID. 1986

1. Ha sngi laitluid ka Ri India.  
 Ha ki lympung u tuid u paitbah  
 Ban kiew top ba1 ban shad sngewbha  
 Ba dohnud dap tang jingkmén suda  
 "Ka sngi laitluid," sh trhem ki pyrta  
 U khraw u rit, tymmen samla  
 Lama India ka kiew joit sha jrong  
 Ba i shongdor ban peit ia ka rong  
 Katba ngi nang peit katta nang ithiang  
 Ba ngi la ioh jinglaitluid ba biang.
  
2. Shipai pyrton u put bikur  
 Turoi phyrnai kum rupa kum ksiar  
 Ki sur ba jam sngewtynnad her  
 Sawdong pyrthei kan iai kit ka Iyer  
 Junom junom ha baroh ki sngi  
 Ba la laitluid Ri India jong ngi  
 Paitbah paitlang ha riam ba kysai  
 Ki hiar madan ba burom kin ai  
 Jai hind, Jai hin. ki ktien ka Ri India  
 Kin iaisah sha kiba kut jong ki rta.
  
3. Ri ka pyrthei baroh kawei  
 Ki ia ai kti, ki ia ai khublei  
 Ki ai jingkhawai donburom  
 Ha ki dulán, ki nongbah la jong  
 Ki rang ki thei ba la jied kysai  
 Ki wán shong bam ha jingkhawai  
 Hajan lama ka Hima jong ki  
 Her lang lama Ri India jong ngi.  
 Jai hind, jai hind, ki ktien ka Ri India  
 Kin iaisah sha kiba kut jong ki rta.

## KHUBLEI IA PHI KO SNEM BARIM.

By John Arthur Roy Ropmay (Ym tipsnem)

1.    Khublei ia phi ko snem barim  
       Ngi ai khublei ia phi  
       Ia phi ngin kynmaw katha dangim  
       Ngim klet shuh ia phi snem ba sngewbha  
       Phin leit shong ryngkat ki snem b'la leit  
       Ba ju pynkynmaw ia ngi  
       Por ba dang khynnah, ngi kynmaw ieij  
       Por ba dap da jingsngewbha.
  
2.    Ki sngi b'la leit phi don ryngkat  
       Ia ngi phim shym iehnoh  
       Ki jingsngewbha jingklusai la rad  
       Mynta la dei por ban ia khlad roh  
       Ia ki sngi kiba kordor jong phi  
       Bun ngi la pynlehnohi  
       Mynta por iakhlad kysiew ia ngi  
       Ia mynsiem ban pynpalei
  
3.    Khublei ia phi, khublei ko snem  
       Ngi ai khublei khadduh  
       Da ki jingrwai jingput jingtem  
       Ia ngi phim lah ban kyrtiang dien shuh  
       Mynta ngin kyrpad I'u Biei Nongthaw  
       Jingkyrkhu theh un ai  
       Ki jingkyrkhu ia baroh ki sngi  
       Jong une u snem thymmai.



## BLEI BA KHRAW TAM.

1982

1. Ka step ka la sdang ban shai  
 Sngap ki sim ki la sdang ban rwai  
 Jingdum ka la jah, nang jah  
 Jingshai ka wan kysiew thiah  
 Kjat sugi ki la sdang ban mih  
 Pyrthei ban pynshai pyn-ih  
 Dangstep phyrngab to kynmaw  
 Ban duwai i'u Trai Nongthaw
2. Bynriew satlak ka pyrthei  
 Shuwa ban sdang ki jingtrei  
 Jingkyrkhu u Blei to pan  
 lingtrep ne ling dulan  
 Ban lait jam, na jingmynsaw  
 Ban lait jingpynshoi, jingsniew  
 Dangshai phar man la ka step  
 H'u Blei aiti ngin bret
3. Baroh laiphewmrads 'phewmrang  
 Jingthaw bym lah jer kyrteng  
 Baroh kiba don jingim  
 U Blei ubi ai mynsiem  
 Dang step kynmaw ba phin nguh  
 Ia la u Nongthaw Nongbuh  
 Ka pyrthei ba phon; pansngiat  
 A Me Trai ba thaw i tynnad.
4. Mynta sngi baroh shi sngi  
 Sumar hi Mame ia ngi  
 Ia jingtrei jong ngi kyrkhu  
 Jingkyrkhu Bneng bym ju duh  
 Man ka sngi lynter jingim  
 To ialem ia ngi to btin  
 Ha hymjukut Me ba shong.  
 BLEI U BA KHRAW TAM ME LONG.

# DA SAIÑ DUR IA LA KA LONG IING LONG SEM. 1976

1. Ko paralok a ko parajor  
Da iai kynmaw borabor  
Ka iing ka sem ban shong kun ban shngaiñ  
Ka longdien ban suk ban saiñ

Ref : Ma phi ki rang ki thei ba dang samla  
Ne b'la ioh khot kiaw khot kthaw  
Da saiñdur ia la ka longiing longsem  
Ba jingsuk hadien phin shem

2. K1 khun ki kti tang wei, arngut  
To pynjlan noh to pyngkut  
Ka bam ka diñ da leh sumar  
Ka siew ka tda da leh adkar
3. Ki khun ki kti, ka kot pule  
Da peit bñiah bñiah da lade  
Ka sum ka sleh, sum kti sum kjat  
Pynkynmaw, ban ioh khiah krat
4. Dawai usut ialade sumar  
Wat buit na ki stad Sorkar  
Jingkoit jingkhiah dei spah kordor  
Ba ju ia thrang borobor
5. Ki duk ki rit ne beh sbai rupa  
la ka iing da sumar bha  
Jingkit shong ha tyrpeng jong phi  
Ka lawei ka jong ka R1.

## NGAN JIED TANG IWEI.

1990

Ref :- Napdeng ki laiphew naar jingmut  
 Laiphewrong syntiew ki skut  
 Sharum shaneng ki hiar ki kiew  
 Ki b'la jied na jinghabriew  
 Napdeng baroh ki laiphewjait  
 Tang iwei te ngan iapmat  
 Hynnin, mynta, ne ka lashai  
 Ne haduh ki Ri ha jngai

1. Ki sur moina ne ki sur tuta  
 Ki sim syiem ne sim diengbai  
 Ki rong deng ksiar ne rong deng paila  
 Markordor ki mawlynnai  
 Ki khmat sawdong ba shu peit pashat  
 Kat shaba thaba ki rong  
 I ba kumno, ngan jied ne ngan bat  
 I wei ban long lai jong.

2. Ngan khwal dohtha ha pung ne ha khriang  
 Hangno te ngan pynhap ryngwiang  
 Ha ki krem maw ba shong ki dohthli  
 Ha Umiam ne ha Weikhyrwi  
 Khwiak khwiak ba jngi ki kbaroiñ thohdong.  
 Kin dait sohlang ne u sohmon  
 Hajar, bajar ba jngi shalynnai  
 Tlang, pyrem, lyur ne synrai.

## BTIN LEM MAME IA NGA. 1959

1. La dkut nob jingkieng Sohpetbneng  
 Wat duwan hok bynriew kylleng  
 Pynban mih nong pyndum shaiong  
 Ki kmai ba kren, ba leh byrtong  
 Pynthame ki khmat pynmatlah  
 Bynriew ha kut jingdum ban sah  
 Ban jngai noh na hok ba sotti  
 Ki shim ia ai bujli  
 Da ktien thylliej ka doh ba jem  
 Ia bunrong suit pyntlem  
 Jali jaum rymmiang shyntur  
 Bymlah thew tarajur  
 Hap h ki krem pyrkhaw ba ngiew  
 Ka sawar shad u ngiew.
  
2. Nangmih ki dur kum iakjakor  
 Nangkraw lehbeu nonglehjubor  
 Ha ki dulan, ha ki iingtrep  
 Thiah ha thala, ba shoh tyndep  
 Sngewbha ki mon lynti ba jem  
 I'u ksuid u khrei, ia nguh ia dem  
 Jabieng synshar tang hangamei  
 Ka palat tang kiwei  
 Mariang pynumsnam pynlyngkhuid  
 Da mon mraw ba laitluid  
 Ki beh ban khung, ia spah pyrtbei  
 Babel, nongrim ki tei  
 Katha mynsiem ba ai u Blei  
 Nang sarang nangjot ei.

3. Ban phngaiñ jingshai lyngba diengiel  
 Wan her ko phreit kit juban Blei  
 Tang khyllem noh jingdum batap  
 Bynriew tip biang. Nongthaw kynrad  
 Mei ngi na lyndet to wan phai  
 Sa shisien pat wan ai jingshai  
 Tang Me Nongthaw ba lah ba tip  
 Na nga watai kan lip  
 Jingieij ia Me ban nguh ban dem  
 Map kynrad al bor lem  
 Hapoh badum nga wad sakma  
 Lynti ksiar 'ti rupa  
 Ban shem ka bok, shong jingshisha  
 Btin lem Mame ia nga.





## RANGLI SHEM PAP

1. Rangli, rangli thei kup akor la tam  
 Ne khlieh ha khongdong ka pyrtnei ba la nam  
 Dangstep sha lum ba mib sngi phi da leit  
 Jingshai ban ialum ia jingim ba kan beit  
 Ki kjat ba jem sha lum ba pyngngad ki rah  
 Ban duwai ia u Blei, ha ka jaka kynjah  
 Phi thad lyngkrang ia la dohnud ba jynjar  
 Ba u Blei ia phi Un ri Un sumar

## JINGDUWAI

"A Blei Trai Kynrad  
 Ba wan pynlong briew ia nga hangne ha pyrtnei  
 Me la shim noh ia i Pa bad l Mei  
 Nga sah rangli marwei  
 Me ba donbor halor baroh  
 Junom ia Me ngan iairoh

Mon jong Me kan lai long, jingim ka jong nga  
 Aibor ka jong Me, ia nga shirta  
 Nga lam nga jaw ummat  
 Map ia nga Kynrad  
 Ioh shoh thait ki kjat  
 Btin lem ko Kynrad".

2. U syiem runar ba wan kai wan beh mrad  
 U iohi ia ka, um lah kyrtiang ki khmat  
 U phab mensubsyntiew ban khroh ban kjor  
 Kyrngah te kam treh ia u riewkhlem akor  
 U byrnzem byrsit, da bor syiem bor patsha  
 U phareb ia ka, ka nong pynkhih Hima  
 Ia rangli u rai ban pyniap pynsaja  
 Borkyndad ba khlaifi, un sa khrai khlieh ia ka

3. Rangli ba sngur, ka peit shlip ia u syiem  
 Ki ktien ka rangli ka juki ha un shim  
 "Ko syiem runar, ia ka jingiap ngam tieng  
 Phin pyniap ia ka doh, em te ia ka mynsiem  
 Mynsiem jong nga ka khuid, ruh kan iai sah tlem  
 Akher kin bishar, kin rai ka ksan ka rem  
 Ngan peiñ ia ka doh ban nym jngut ka mynsiem  
 Nga la kloï la khreh, iashem i'u Blei ba im"

## JINGSAWA

- Sa shiphang un sa mih noh u moïna  
 Na kane ka ruh shong bynda  
 Un sa her slatei kham shatei  
 Sha lyndet kane ka pyrthei.
4. Dem khrup ka rangli duwai i'u Blei ba im  
 Ha ka kti u Blei ban aiti ia mynsiem  
 "Ko khlur i'u nongiardwir ban ialam lynti  
 Ai jingshai ia mynsiem jong nga ka rangli  
 Shuwa ba ngan jam ia khyrdop ka jingiap  
 Na shiliang a j'ngim-bymjukut wan ap  
 Ban ialam na ka lynti shai ki khlur t'neng  
 Ban ioh shong ryngkat kiba khuid kiba tlem"
5. Jingduwai ka rangli tied kum u pyrthat  
 U triem u khynñiuh wat u borkyndat  
 Jraiñ u pynhap wait, bret ia met ka Rangli  
 Ha themtad haduh ban lap ki Larmorti  
 Pynsieh dawai ia ka, ki bub ha ka krem  
 Ka thiah ka Rangli hangta jin hynñiew snem  
 Larmorti wan phai, ia met rangli danglap  
 Ban wan rah jingim, ki pan bor na u stad.
6. Premmiet kynih syiar, langthari sympat  
 Bneng, khyndew ka ud thaba lelieh, tied pyrthat  
 Mynsiep, lor lun shong theibha briew rangli  
 Ka khot, ka nam, pangnud ia ki Larmorti  
 'Balei phi wan kysiew ia nga naba thiah  
 Nga hun da jinghun, bad hangta ngam ju ngiah"  
 Larmorti ia rangli, hikai pynsngewithuh  
 'Ka bor ia kane ka shong H'u Lahduh"

## RANGLI SHEMPAP

- 7 "To shim une u maw uba bang bathiang  
 Sa jliah ia u haba phi thngan ne phi sliang"  
 La diengduh rangli ka iad ki khlaw ki them  
 Dem lieu ki niuhmat wat la ki khla ki thlen  
 Poi ha iing u Bamon, ha kper phuh Amirphor  
 Bamon trei koidi, i'u ramia iakjakor  
 U ramia iakjakor u dei ksuid nongbam brierw  
 Ki b'la bam ma u, myns'em kylla syntiew
  
8. Mar kumta hi iakjakor u la wan  
 U pyrjah thyllie ia rangli ba un bam  
 La kem ka jingtieng a A synei ka rangli  
 Ka nam, khot,, nguh dem te ia ki Larmorti  
 Wan ki Larmorti, khrai khlieh i'u iakjakor  
 Ki pda ia met u iakjakor sha ahor  
 Ia rangli u Bamon un ri don akor  
 Kum ia la u Kpa kan kohnguh barabor
  
9. Haden shi por, ka kynmaw ia la shnong  
 Kohnguh u Bamon ia ka ban da leit on  
 Tiew Amirphor ban leit rah rneng ka kwah  
 'Na u nga im ja' sor u Bamon u phla  
 Un ai ki syntiew, napoh kper svntiew  
 U wei u syntiew kawei ka mynsiem brierw  
 Ba la bam iakjakor, mynsiem syntiew ki long  
 Rangli tang shu tip, uwei kam pynmong.
  
10. Khublei rangli, ngan ai uwei niubkhlieh  
 Tiew Amirphor ngan teh juban ba kan ih  
 "Ha jingshemlanot ne haduh ba kut  
 Horkit te ko khun to kiar na u phurkhmut"  
 Ha shnong janmiet jaw ummat ka duwai  
 Mynstep ka lap khadzr tylli ki mawlyngnai  
 loh dei jingtynjub, kam treh ban shim ia ki  
 "Mawkordor jag phi, shim" ong ki Larmorti.

12. Ki syndakor, mawkordor ki ju pet  
 Sha iing ka rangli ki wan poi la dangstep  
 Na ka lui lui tyrphut, ka nongkyndong  
 Ba ioh ka dor jem, ki kmen ba kin ioh-nong  
 U wei u mawlyngnai, ar lak ba kan die  
 "Khublei, khublei hep. Blei un kyrkhu la phi"  
 Rangli nangta ka tei iing shiphew mala  
 Jingkyrkhu ka ioh na jingim ba shida.
12. Miet sngi ki iohi na jan bad na jngai  
 Bun phew shakri shakor, ka iing ba phyrnai  
 Jingim ka rangli jem jingmut jynsur  
 Dohnud jong ka ka lung ka jem, im shi sur  
 Ki kup ki sem shiliang, ki wan wir wan hap  
 Ia ki ka pynbiang o ia ki ka pyndap  
 Thylli kan ju pynphai na iing ka jong ka  
 Kylluid ka tong ka theh, kum khun kur shisha
13. Ka nam jong ka kum jingiewbih ka siang  
 Ki syiem kiba khraw ki phah kylli phah ksiang  
 Khadduh ba la thoh b'la dei ka shyiengkrung  
 Jingieij na sha jngai ia dohnud ka la dung  
 Ia la ka jong ka mon ka nguh ka pyndem  
 Khadarbor ban wan pynroi ka iing ka sem  
 Ka ai ti la jingim haduh kaba kut  
 "Shim baleij jong nga, shim ha ban da lut"
14. La dep ia teh ktien u sai iong, saisaw  
 To shut la ki bnat, khawai bah ho khynraw  
 Ha peit ha sngi pynhiar synjat lator  
 Hai hai ba ithiang ki khun ieij ka akor  
 Khun syiem ba na jngai, ka rangli na jngai bah  
 Dohnud pla jingieij, kumno keifi ki ia ktah. .?  
*Ar tylli ho lok te ban pynlong kawei*  
*Dei tang 'DUWAN HOK' kaba im ha rympei*

15. Baroh arngut imsuk imsaiñ la biang  
 Jingiej ka nangih shida baroh arliang  
 U leit beh mrad u syiem shisien u hiar  
 Bad tang la ki jong hi ki.shipai ki swar  
 Kem pang hapoh khlaw, a synei u syiem  
 Wan rah noh sha iing, ba la jan dkut mynsiem  
 Katha nangmih ki sr gi dawai kim iarap  
 Khadduh, u syiem bapli, ani, . .u la iap.

## KA JINGIAM KTHANG KA RANGLI IA LA U TNGA.

- i. Ko lurmangkara. ko baiej ko jong nga  
Phin tyngshaiñ ha sabit bneng naduh mynta  
Poi ieinaoh ia nga marwei ka rangli  
Hangne ha pyrthei kum ka paoshandi  
Balei ka ba ieij phi ich noh marwei  
Mano ia dohnud ban kdop ha pyrthei  
Kaito u bnoh ksiar, u kynjri u la dkut  
La iap iong jingim, jong nga ka dohnud  
Hu hu hu hu hu hu hu hu huuuuuuuuu
  
- ii. Haba phi dang don ia nga phi da syrngiew  
Mynta, mano ban iada ia nga na ki riawnsiew  
La khein ka tnad bah la khein ka tnad san. .Ani i i i  
La lap jynjar biang ia nga ka rangli  
Lathait ka dohnud, la tor ka mynsiem  
Tang hanga ko ieij, wan hiar lut ka jingtim  
Sai ksiar ka jingieij ba tlem ba kordor  
Balei ko baiej, dkut jynduh shiteng por  
Da ei pat ngan kup, da ei pat ngan deng  
Ko symboh jingieij, ha kut ka shadem.  
Shano ko ieij j.j j j . . . .Shano ieij. . j . . j . . j . . . .jong  
nga.
  
- iii. Ngan syrpai syrpuð na khlieh haduh kjat  
Khadduh ieij ia phi da la ki ummat  
Ngan niad ngan pynrkhiang da la u niuhkhlieh  
Ka snam ka jingieij, kin long jingiwbiñ . . .  
Hu . .hu bu, .u.u. . . .Ko ieij, . j j j j j ,ngan leh kumno.  
. .? .hu.u.u.
  
- iv. Ia nga to peit lem na kut ki akher  
Na lyndet ba ieij ia nga ri to ker  
Ia nga ko ba ieij to pynkhreh jaka lem  
Ba ngan poi shato, iaphi ngan wan shem  
Jubab raugkynsai, sbikyntien to ong  
Shuwa ban kiew tembyrhuiñ -- lambyriong  
Jubab rang kynjai, jubab seh ma phi  
Kane . . peit ia nga. . . rangli ka jong phi. . .Hu u u.u  
u.u uhu.u,u u.

## IA PHI NGAM LAH BAN KLET. 1956

1. Ia phi ngam lah shirta te ba ngan klet  
 Hangno ha pyrthei, ngan wad pat ngan shem  
 Ia phi ngam an ngam lah te ba ngan klet'  
 Ki ktien ba thlang, ki sur phi pasiaw jem  
 Ha dohnud jung nga ki sah syrwet  
 Ia phi ha pyrthei junom ngam lah te ba ngan klet.

Ref :- Hangno jaka, phi rich tngen  
 Hangno sngewbha, shiphang por phi myllen  
 Hangno phi don, nga wad ngam shem.  
 Ia phi ngam lah ban klet  
 Ia phi ngam klet . . . . .  
 Tang ia phi te ha pyrthei junom ngam lah te ba  
 ngan klet

2. Ha ki dymmiew, rilum bad rithem  
 Hangno ngan wad ban kdup pat ha shadem  
 Hapoh dieng syrngiew jingieij ngan shong rich tugen  
 Tang shiphang por ia nga ka ai jingtngen  
 'Nai khadsawsynia u lung u ngen  
 Ia phi ha pyrthei hangno ngan wad pat ba ngan  
 'shem

Contributed:-  
 S Winster Donmon



# HYNNIEW JYLLA KA RI MIHNGI BAN IA TYLLI. 1930

1. Baroh lang ki hynniew jylla ba shong shatei ka Ri  
lum mihngi  
 Meghalaya, Arunachal, Mizo, Naga bad Manipuri,  
 K1 Assamees, ki Tripuris, ba ju imsuk kum hynmen  
para  
 Bad paid India, iasnoh kti lang, ban roi ban ker ban  
da.

Ref.-     Hynniew Jylla ka Ri mihngi,  
              Jaid bynriew ba pber ngin ia tylli.  
              Burom kan iai paw,  
              R1 India bakhraw.  
              Ngin ia iaid ryngkat,  
              Junom ngim ia khlad.

Tylli lang tylli,  
 Jylla Ri mihngi  
 Bad jylla ka R1.

2. Khie joit, khie joit, pelt la ki khmat, sngap khubor  
sawdong pyrthei  
 Khubor ka Ri, ka Ri la jong, kyntu ka khot ban ia  
long kawel  
 Bun spah milian, hynmen para, na Kashmir sha  
Kanyakumari  
 N1 duh Gujrat, iathap kti lang, kyndeh shadem ieij Ri.

Radio Special Programme.



## WAN SHA LYMPUNG KI SUR. 1990

1. Ale ia wan lang ha lypung, ha thiar ki sur  
 Ban pynbeit pynbiang, put ka tem ban nang wan dur  
 Radi-io Shyllong ka lingseng ki sur nylla  
 Ban lum ia ki sur, Hynñiewtrep Khasi - khara

1st. group, : Wan lang to wan lang ban rwai ha lypung  
 ki sur

2rd. " Ban rwai ha lypung ki sur.

1st. group. : Ban ialum ialang, put ka tem ban pynwandur

2rd. " Put ka tem ban pynwandur.

Radi-io Shyllong ia ki sur ban teh ban song  
 Wan nə jngai ruh najan  
 Ban ia pynpaw madan  
 Wat ia pynlehnohei  
 Ka sap b'la ai U Blei.

2. Ki sur Tangmuri, tem ka Ksing kyntlak kynding  
 Put Mieng, put Be'sli, tem Duitara, Marynthing  
 Ki sur Maryngod, put ka Turoi put ka Song.  
 Dangbun ha ki thiar, dangbun ho ki sur lajong,

Radio Special Programme.





## IM SLEM MEGHALAYA.

1. Rilum mihngi ba ieij jong nga  
 Ri ba hok long shuwa  
 Ki khun don nia khun rah waitlam  
 Ia pha kin um ryndang.

Ref :- Khasi Hills, Jaintia Hills, bad Garo Hills  
 Ri lum ba ieij eh jong nga  
 Meghalaya  
 Ngan im namar jong pha  
 Ngan iap namar jong pha  
 Lcm bad ka mei India  
 Im slem Meghalaya  
 Im slem Meghalaya  
 Im slem Meghalaya.

- 2 Ngan duwai ia u Blei nongthaw  
 Jingkyrknu theh un ai  
 Pynmib ki rang ki thei ba khraw  
 Ia ka Ri ban sharai-



## LONG LIVE MEGHALAYA

1. My most beloved eastern Hills  
Hills of integrity  
The sons and daughters stand promise  
For progress and beauty.

Ref :- Khasi Hills, Jaintia Hills and Garo Hills  
O my most beloved hills  
Meghalaya  
I'll live because of her  
I'll die only for her  
With my mother India  
Long live Meghalaya  
Long live Meghalaya  
Long live Meghalaya.

- 2, I'll pray to God the almighty  
Blessing for my country  
To bring forth strong and wise children  
the nation to defend.

\*\*\*

